

Telegraful Român

Anul 163 • nr. 25-28

1 și 15 iulie 2015

Semnificația „hramului” și a bisericii – locaș de închinare

Viața spirituală a omului – ființă creată de Dumnezeu, ca persoană, după modelul Sfintei Treimi – nu este abstractă, ci ea are nevoie de elemente concrete la care să se raporteze. Comuniunea dintre Dumnezeu și om este posibilă datorită descoperirii lui Dumnezeu și cunoașterii Lui de către om. Dumnezeu în Treime S-a descoperit deplin prin Fiul Său, Iisus Hristos, și a fost cunoscut de către om, căruia i-a fost redată posibilitatea îndumnezeirii. Mântuitorul lumii a lăsat în Biserica Sa toate „elementele concrete” prin care să se realizeze lucrarea tainică a mântuirii omului. Prin Hristos, omul a primit o nouă identitate – cea de creștin –, pe care o exprimă fiecare lucrare sfințitoare a Bisericii și fiecare element constitutiv al spiritualității ortodoxe.

Locașul de închinare – ca biserică a comunității religioase – exprimă una dintre formele specifice de „identitate” a tuturor credincioșilor și a fiecăruia în parte. Acest lucru se datorează, în primul rând, faptului că acest locaș „sfânt” și „sfințitor” are o identitate proprie, pe care i-o conferă, printre altele, „hramul”, adică sfântul sau praznicul căruia îi este închinat.

Din primele veacuri creștine, bisericile se ridicau pe mormintele martirilor sau pe locul martirajului lor. Altele erau înălțate în amintirea unor evenimente din istoria mântuirii, care au devenit mari praznice ale creștinătății.

Locașul bisericii, prin identitatea sa, prin semnificația sa deosebită și prin lucrările sfințitoare care se săvârșesc în el, este singurul locaș care se poate numi „Casa Domnului”, de unde izvorăște și se revărsa asupra noastră mila și harul lui Dumnezeu. Casa fiecăruia dintre noi, pe lângă adăpostire și pază, ne oferă și o intimitate specifică. Biserica pe care o oferim lui Dumnezeu, să Se sălășluiască într-însa, devine și „casa noastră duhovnicească”, în care real și tainic se realizează unirea (comuniunea) noastră cu Dumnezeu, prin Sfintele Taine.

Numele locașului de închinare se transferă, apoi, cu toate semnificațiile lui, comunității credincioșilor, oferind identitate Bisericii locale. Acesta este adevăratul sens al „hramului”, pe care trebuie să-l redescoperim astăzi, într-o lume secularizată. Bucuria hramului este mult mai mare și nu trebuie să fie redusă la petreceri și mese festive.

Hramul bisericii conferă comunității, pe lângă identitate, și un model de urmat, și o pavază dumnezeiască, prin mijlocirea sfinților ocrotitori.

Sărbătoarea hramului este un prilej de sfințire și de mare bucurie duhovnicească pentru toți fiii spirituali ai Bisericii. În această comuniune spirituală sunt cuprinși și cei plecați din lumea aceasta – cei adormiți în Domnul – preoți slujitori, „enoriași, ctitori și binefăcători”, fiind pomeniți la Sfânta Liturghie și la slujba parastasului. Toți cei care au devenit membri ai Bisericii, prin Taina Sfântului Botez, primită în locașul de închinare, atât cei vii, cât și cei morți, se vor bucura de „pomenirea numelor lor” și de „prezentarea lor”, cu „tot neamul lor”, în fața lui Dumnezeu, pentru a-și aduce pururea aminte de ei.

Sărbătoarea hramului de la Mănăstirea „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” din Pelisoar, județul Sibiu

consecințele căderii, fiind însă restabilită potențial prin Hristos. Prin sfințirea spațiului liturgic se oferă lui Dumnezeu ceea ce I se cuvine și ceea ce-I aparține, locul devenind sfințit. În dreptul altarului se va așeza în fundație o piatră sfințită, în care se pune hrisovul, care consemnează evenimentul, și o pătucă din Sfinte moaște, delimitându-se, astfel, jertfelnicul pe care se va săvârși Sfânta Liturghie.

Jertfa Mântuitorului și jertfa sfințitorului va sta la baza jertfei nesângeroase, care va sfinți continuu locașul de închinare și pe credincioșii care vor intra într-însul.

Slujba de sfințire a noului locaș de închinare începe prin înconjurarea lui de trei ori, stropindu-se cu apă sfințită și însemnându-se cu Sfântul Mir. Intrând în noua biserică, episcopul Îl simbolizează pe Hristos, Care vine să-Și ia în stăpânire ceea ce I-a fost oferit, ofranda credincioșilor.

În lăuntru bisericii, arhiereul va „zidi sfântul altar”, adică va pune în piciorul Sfintei Mese sfinte moaște, într-o nișă anume făcută, și le va pecetlui. Sfânta Masă va fi spălată, înmiresmată cu apă de trandafiri și sfințită

(continuare în p. 4)

† Dr. LAURENȚIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Dialog interuman și necesitate de adaptare

Dialogul reprezintă o necesitate funciar umană. Etimologic, cuvântul **necesitate** provine din latină, *necessitas*, „ineluctabil”, „nevoie imperativă”, „obligație imperativă”, „necesitate logică”. Sensul comun și fizic face referire la o stare de lucruri care nu se poate să nu existe. Sensul metafizic se referă la puterea (uneori divină) care guvernează cursul realității [Cf. <http://ro.wikipedia.org/wiki/Necesitate>]. Însă, întrebarea care ar urma cumva firesc afirmației anterioare ar fi: necesitate pentru ce?

Vom avansa ceva mai mult în direcția prezentării dialogului ca dimensiune ce ține de natura umană spunând că necesitatea lui se manifestă în direcția adaptării. **Adaptare**, din punct de vedere lingvistic, ar însemna: 1. A transforma pentru a corespunde anumitor cerințe; a face potrivit pentru întrebuințare în anumite împrejurări; a face să se potrivească. 2. Tranz. și refl. (Biol.) A (se) transforma prin adaptare (2). 3. Refl. și tranz. A (se) acomoda, a (se) deprinde, a (se) obișnui. – Din fr. adapter, lat. adaptare [http://dexonline.ro/definitie/adaptare].

În fine, ținând cont de tradiția creștină în interiorul căreia ne situăm prin primirea Tainei Botezului, vom face apel la referatul biblic pentru a observa că și Biblia ne spune că apariția omului în lume nu este arbitrară, ci este precedată de **dialogul** din interiorul Sfintei Treimi, dialog care stabilește modul lui de existență după chipul și asemănarea lui Dumnezeu (cf. Fac. 1, 26). Tradiția ortodoxă vede motivul creării omului în iubirea lui Dumnezeu. În acest sens, Părintele Dumitru Stăniloae arată că în vederea menținerii definiției iubirii „ca act divin ființial și în același timp definiția acestui act ca relație, iar ființa divină ca una, e necesar să vedem ființa divină simultan ca unitate-relație, ca relație în sânul unității. Nici unitatea nu trebuie sfărâmată în favoarea relației, nici relația anulată în favoarea unității” [Pr. Prof. Dumitru Stăniloae „Teologia Dogmatică Ortodoxă”, vol. I, E.I.B.M.B.O.R., București, 1996, p. 205].

(continuare în p. 4)

Pr. Dr. Vasile GAFTON

Din cuprins:

Protos. Dr. Maxim Vlad

Antimisul și Mirungerea, semnul unității
Bisericii în episcop | pagina 5

Ciprian Iulian Toroczka

Profil de teolog misionar ortodox în secolul
al XX-lea: Pr. Ion Bria | pagina 6

Pr. Conf. Dr. Constantin Necula

Ora de religie | pagina 7

Protos. Matei Bilaucă

Starețul Serafim Popescu –

Viața și învățătura | pagina 8

Pr. Prof. Dr.
CRISTIAN MUNTEAN

MERITĂ SĂ FIU CREȘTIN?

Este o întrebare care, la prima vedere, are o doză de banalitate și dă senzația unei tocmești cu viața. În ce măsură mai merită azi să te declari creștin când vezi o adevărată ofensivă la adresa creștinilor, a Bisericii și a clerului. Ba mai ești părtaș și la genul de declarații care încearcă să legitimizeze creștinismul ca o religie a urii în Statele Unite sau mai noua propunere a guvernului britanic care cere ca mărturisirea credinței creștine – și nu alta! – să fie considerată infracțiune.

Pe lângă acestea, constat că mulți oameni nu văd nici un sens în a fi creștini sau mărturisitori ai credinței. Unii merg mai departe declarând că au credință în Dumnezeu, dar nu doresc să aparțină nici unei Biserici pentru că le consideră corupte. Astfel, oamenii rămân pasivi, dezinteresați, neparticipanți, fără vreun contact cu Biserica, ori o părăsesc definitiv. Nu simt nicio necesitate ca să rămână în Biserică pentru că nu mai trăiesc nicio bucurie și nu mai găsesc sens în comuniunea acesteia. Și, de ce n-am spune, în societatea noastră a fi creștin are, de foarte multe ori, un efect negativ chiar asupra credincioșilor.

Dimensiunea pozitivă a creștinismului este, de cele mai multe ori, ascunsă, prescurtată sau greșit reprezentată.

Ne este greu să vedem creștinismul ca pe o propovăduire a Evangheliei pentru că nu mai cercetăm Cuvântul, nu-l mai avem legat de inimile noastre, și atunci nici Cuvântul nu mai are cum să rodească în formarea unei comuniuni care înseamnă bucurie și solidaritate. Iisus Hristos S-a întrupat ca să ne însoțească în dragoste și siguranță, în onestitate și încredere, în acceptare și respect reciproc pe drumul vieții. De aceea mi-e greu să cred că putem vorbi de un Mântuitor împotriva vieții, și nu pentru viață. A fi creștin înseamnă, de fapt, a urma lui Hristos și a fi pregătit să-L slujești în cei slabi, în cei flămânzi, în cei asupriți și, în general, în cei care necesită ajutor.

Hristos, în calitate de învățător, Se prezintă pe Sine nu numai drept „dominus” (In 13.13), ci, mai ales, drept itinerant Care trebuie urmat. Se califică pe Sine drept „ușă” și „cale”. Cognitiv și existențial, spune Anca Manolescu, Logosul întrupat e un trimis, un pedagog Care conduce sufletul acasă. Cum putem vorbi atunci de o religie a urii, când ținta este întoarcerea sufletului „acasă”? Putem crede că acest spațiu al „locuirii” este indecis sau insesizabil din cauza propriei neașezări și a lipsei de recunoaștere a „casei”.

A-L urma pe Hristos înseamnă a-I conștientiza transparența, dar și a-ți amplifica cunoașterea privind către ceea ce această transparență îți dă să vezi „prin” ea. „Râvna casei Tale m-a mâncat”, spune prorocul David, pentru a ne conștientiza modul în care să stăruim în cunoașterea adevărului Bisericii, dogmele ei, viața ei și a sfinților, chiar dacă Biserica nu poate fi înțeleasă numai prin lectură.

Participarea la viața Bisericii este, tainic, o intrare în Ierusalimul ceresc întrucât Biserica ne învață și ne ajută să răstignim păcatul din noi prin post, prin pocăință, prin rugăciune, prin mărturisirea păcatelor, pentru a pregăti învierea sufletului din moartea păcatelor.

Ori învierea sufletului ține de realitatea lui Hristos Care să conțeze, Care să fie vrednic de credință. Ideea unui Dumnezeu Care să conțeze, în secolul al XXI-lea e pe cale de dispariție.

Deepak Chopra, în cartea sa „Viitorul lui Dumnezeu”, ne pune în fața unei realități dureroase: „Chiar dacă oamenii nu-și aplică lor înșiși termenul de ateu, mulți continuă să trăiască de parcă Dumnezeu n-ar conta, iar

asta le afectează deciziile pe care le iau în viața de zi cu zi. Necredința a învins implicit acolo unde contează”. El e de părere că supraviețuirea credinței poate fi restabilită printr-o explorare mai serioasă a misterului existenței. Cunoașterea lui Dumnezeu constă în multe experiențe dobândite pe toată durata vieții; o epifanie cu încetinitor, ar spune Chopra.

În Sine, Hristos rămâne de multe ori misterios și insesizabil. E sesizabil ca traseu, ca înaintare, ca Persoană convergentă spre Tatăl. Dar e sesizabil doar atunci când sufletul se integrează în itineranța Lui. Participarea mea ține de asumarea drumului împreună cu Hristos, iar „așezarea” pe acel drum mă face părtaș „dumnezeieștii firi”.

Un înțelept celebru a fost întrebat la un moment dat: „Cum să-ți fiu discipol? Trebuie să te venerez? Trebuie să-ți accept fiecare cuvânt ca fiind adevărat?” Replica celui înțelept a fost: „Nici una, nici alta. Doar să ai mintea deschisă față de posibilitatea ca vorbele mele să fie adevărate”.

Se pare că omul zilelor noastre nu-și mai lasă mintea deschisă ca să primească cele convenite sufletului mulțumindu-se cu bucuria iluzorie a unor plăceri compensatorii. Adevărata murdărie e cea lăuntrică. Cealaltă se spală. Un singur soi de murdărie nu poate fi curățat cu apă limpede, iar aceea e urma urii și a patimii care-ți întinează sufletul. Poți să-ți cureți trupul prin înfrânare și postit, dar numai iubirea îți va curăța inima.

Elif Shafak, în impresionantul său roman „Cele 40 de legi ale iubirii”, spune câteva cuvinte frumoase despre credință: „Dacă vrei să-ți întărești credința trebuie să înveți să-ți înmoi inima. Pentru ca să-ți fie credința tare ca piatra, inima trebuie să-ți fie moale ca pana. Singura cale de-a ne apropia de Adevăr este aceea de a ne lărgi inima astfel, încât să cuprindă întreaga omenire și să aibă încă loc pentru iubire”.

Parcă ne-ar fi teamă să fim atât de generoși cu sufletele noastre. Parcă ne place să trăim meschin, la umbra unor precepte evanghelice pe care le vedem în literă, și nu le sesizăm în duh.

Oare de ce Părinții spun că cea mai mare virtute a omului e „darul deosebiri duhurilor” (diakrisis)? În limba latină acest concept poartă numele de „discretio”, care vine din cuvântul „discernere” care înseamnă „a separa”, „a distinge”, „a alege”. Dreapta măsură nu poate fi găsită doar prin argumente raționale. E nevoie de intuiție care să ne permită să percepem ce este potrivit. Simt ce este potrivit pentru mine, la ce trebuie să renunț și la ce trebuie să mă bucur. „Discretio” este însă și simțirea echilibrului celorlalți. Simțim ce le trebuie celorlalți și ce le-ar face bine. Darul acestor „deosebiri” ține de înțelepciune. Ea este necesară atât pentru a găsi propria măsură, cât și măsura celorlalți.

Monahii spun că „orice depășire a măsurii vine de la demoni”. „Discretio” este și abilitatea de a diferenția, atunci când impui și stabilești măsuri, capacitatea de a ține seama de oameni și de predispozițiile acestora, așa încât să fixezi măsurile în cunoștință de cauză.

Fără discernere – spunea Sfântul Antonie cel Mare – nu ne mai apropiem de Dumnezeu.

Dacă ar fi să merite un răspuns întrebarea enunțată la începutul articolului v-aș lăsa să-l găsiți în frumusețea propriului suflet.

Rabindranath Tagore, poetul indian, avea dreptate: „Credința este pasărea ce simte lumina și cântă când zorii sunt întunecați!”

Descoperiți-o!

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Din partea Editurii Humanitas primim cu ciclicitate ultimele apariții editoriale. Dintre acestea ne-a atras atenția recent lucrarea lui **Jean Francois Revel** și **Matthieu Ricard**, *Călugărul și filozoful*, Humanitas, 2015. Matthieu Ricard, doctor în biologie și cercetător de succes, hotărăște să se stabilească în Asia, unde devine călugăr budist, discipol și interpret al lui Dalai Lama. Tatăl său, Jean Francois Revel, intelectual de marcă și agnostic declarat, îi respectă decizia, dar, de-a lungul câtorva întâlniri desfășurate în Nepal și în Franța, încearcă să înțeleagă motivațiile și urmările convertirii lui spectaculoase. Conversațiile dintre tată și fiu se transformă într-o analiză amplă și lipsită de prejudecăți a câtorva teme extrem de actuale și incitante, așa cum ar fi relația dintre spiritualitatea religioasă și cea laică, dintre cultura occidentală și cea orientală, schimbările aduse de religios, beneficiile și slăbiciunile religiei și științelor în societatea zilelor noastre și importanța căutării unui sens al vieții ca politică personală. Este o carte interesantă care dă mărturie despre mediul de resocializare pe care îl reprezintă elementul de religios și cu întreaga sa spiritualitate, care poate servi drept refugiu din fuga zilei.

Tot de la Editura Humanitas am primit lucrarea lui **Constantin Bărbulescu**, *România medicilor*. Între 1860 și 1910, așadar într-o perioadă care e considerată unanim perioada modernizării țării noastre, o elită intelectuală

și profesională construiește, în rapoartele sale, o altă Românie: România medicilor. Imaginându-și o Românie ideală, după chipul și asemănarea țărilor apusene în care își făcuseră studiile, medicii români din sistemul sanitar descoperă că arhaica lume rurală nu îi primește prea bine, fiindcă își are tămăduitorii săi, care practică o medicină alternativă, că principiile alimentației științifice și ale igienei moderne se impun cu greu sau aproape deloc din cauza obiceiurilor străvechi. Oricum dramatică, starea medicală a României e înfățișată în culori și mai sumbre de medicii români căzuți în capcana prejudecăților care, de fapt, bântuie la acea vreme și prin țările pe care le consideră cu adevărat civilizate. Medicii vorbesc de suferințe endemice, de sifilis, de oftică, de pelagră și de alcoolism ca și cum aceste boli ar duce la pieirea iminentă a națiunii. Mai mult, analizând statisticile recrutării, se înspăimântă de spectrul unei degenerări absolute a popoului român, în timp ce alte etnii, și mai ales evreii, ar fi gata să-i ia locul. O lectură necritică a rapoartelor medicale ar lăsa impresia unei iminente apocalipse demografice. Constantin Bărbulescu, care e și istoric, e și etnolog, e și sociolog, își asumă această dificilă sarcină și discernere, cu instrumentele celor trei discipline, între realitate și reprezentare ideologică, rețușând, cu nuanțe mai fine, adevărata Românie a medicilor.

Mitropolitul Laurențiu

LITURGHIE • PASTORAȚIE • MĂRTURISIRE

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Luni, 1 iunie – *Praznicul Sfintei Treimi*. Cu ocazia hramului Catedralei mitropolitane din Sibiu, Î.P.S. Sa a slujit Sfânta Liturghie alături de un mare sobor de preoți și diaconi și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. La sfârșitul slujbei, pentru promovarea și sporirea patrimoniului cultural, spiritual și material al Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, Î.P.S. Sa a acordat distincția mitropolitană „Crucea Șaguniană”: pr. prof. univ. dr. Vasile Leb, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, pr. conf. univ. dr. Gabriel Gârdan, de la aceeași facultate și consilierul cultural al Episcopiei Sălajului, acad. prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop, rectorul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, prof. univ. dr. Nicolae Bocșan și dr. Alexandru Ghișa.

Marti, 2 iunie. A prezidat, la Biserica „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului, conferința preotească de primăvară cu tema: „2015 – Anul omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi”. Au participat preoții din protopopiatele Brașov, Săcele și Bran-Zărnești.

Miercuri, 3 iunie. A participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia a fost ales noul episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, în persoana P.C. Arhim. Ilarion Urs, starețul Mănăstirii „Brâncoveanu” – Sâmbăta de Sus, jud. Brașov, și exarh eparhial.

Joi, 4 iunie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Vineri, 5 iunie. A prezidat, în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie din Sibiu, conferința preotească cu tema: „2015 – Anul omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi”. Au participat preoții din protopopiatele Sibiu, Mediaș, Avrig, Săliște și Agnita.

Sâmbătă, 6 iunie. A participat la Sfânta Liturghie, oficiată la Catedrala mitropolitană din Sibiu, cu prilejul întâlnirii tinerilor din municipiul Sibiu. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare și învățătură. În aceeași zi, la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, a asistat la rânduiala chemării Preacuviosului Părinte Arhimandrit Ilarion Urs la treapta arhieriei, ca episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, cu titulatura „Făgărășanul”.

Duminică, 7 iunie. A oficiat, împreună cu Înaltpreasfințitul Irineu, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei, Înaltpreasfințitul Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, Înaltpreasfințitul Irineu, Arhiepiscopul de Alba Iulia, Preasfințitul Sofronie, Episcopul Oradiei, Preasfințitul Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei, Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii, Preasfințitul Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, și Preasfințitul Ieronim Sinaitul, Episcop-vicar patriarhal, rânduiala iposifierii Preacuviosului arhimandrit Ilarion Urs, Sfânta Liturghie și hirotonia sa întru arhierie, ca episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, cu titulatura de „Făgărășanul”. A adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură.

Luni, 8 iunie. A prezidat, alături de Preasfințitul Ilarion Făgărășanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, conferința preotească de primăvară cu tema: „2015 – Anul omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi”. Au participat preoții din protopopiatele Făgăraș I, II și Rupea.

Marti, 9 iunie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A examinat, la Teologie Liturgică, masteranzii anului II de la Facultatea de Teologie din Sibiu. În aceeași zi, la Capela mitropolitană, l-a hirotesit întru duhovnic pe P.C. pr. Inocențiu Căndea, paroh la Parohia Ațel, protopopiatul Mediaș. A participat, la Biblioteca „ASTRA” din Sibiu, la vernisajul expoziției cu fotografii ale celor 39 de biserici românești din Banatul Sârbesc, eveniment organizat de Institutul de Cultură al Românilor

din Voivodina, Serbia. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Miercuri, 10 iunie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Joi, 11 iunie. A avut program de lucru la cabinet.

Vineri, 12 iunie. A participat, la Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu, la manifestările prilejuate de împlinirea a 168 de ani de la înființarea primei școli de ofițeri militari din spațiul românesc și aniversarea a două decenii de existență a Academiei. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Sâmbătă, 13 iunie. A efectuat o vizită pastorală la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus. În aceeași zi, la vremea Vecerniei, la Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Sibiu, l-a instalat în parohie pe părintele Cătălin Nicolae Mirișan ca noul paroh al Parohiei Sibiu-Lazaret IV. A adresat credincioșilor prezenți un cuvânt de învățătură.

Duminică, 14 iunie. Î.P.S. Sa a oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Poiana Sibiului, protopopiatul Săliște. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor prezenți un cuvânt de învățătură. La sfârșitul slujbei, l-a hirotesit întru *iconom stavrofor* pe P.C. pr. paroh Nicolae Teoc. A oferit distincția „Crucea Șaguniană pentru laici” fraților Mircea și Sorin Lețiu, pentru a-și exprima recunoștința față de sprijinul acordat la restaurarea locașului de cult și față de eforturile de a aduce Sfânta Lumină de la Ierusalim și la Sibiu, în Noaptea Învierii. De asemenea, Î.P.S. Sa a oferit „Ordinul Sfântului Ierarh Andrei Șaguna” familiilor Daniela Ioana Vonica, Andreea Loredana și Ovidiu Gligor, care au susținut financiar lucrările de la biserică.

Luni, 15 – duminică, 21 iunie. Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la invitația Preașfințitului Părinte Siluan, Episcopul românilor ortodocși din Italia, în perioada 16-21 iunie a.c., Î.P.S. Sa a efectuat o vizită pastorală în Episcopia Ortodoxă Română a Italiei, participând la proiectul misionar-pastoral „Zilele Misiunii creștine în contextul imigrației”.

Marti, 16 iunie. În paraclisul reședinței episcopale din Roma, a susținut conferința *Misiunea preotului și a familiei sale într-o societate în curs de descreștinare*. Au fost prezenți preoții și preotesele din Roma și împrejurimile Romei.

Joi, 18 iunie. La Parohia „Sfântul Mare Mucenic Panteimon” – Roma XI, păstorită de părintele Augustin Gheorghiu, în prezența Preașfințitului Părinte Siluan, a susținut conferința cu tema: „Dificultăți și soluții în transmiterea credinței la generațiile următoare. Tinerii creștini în context secularizat”. Au participat credincioși ai parohiei, dar, în principal, mulți tineri din întreaga zonă Lazio.

Vineri, 19 iunie. Împreună cu Preașfințitul Părinte Siluan, Î.P.S. Sa a slujit, la Parohia ortodoxă „Sfinții Ioachim și Ana” din Tivoli (păstorită de părintele protopop Ioan Florea), Taina Sfântului Maslu, adresând credincioșilor prezenți un cuvânt de învățătură.

Duminică, 21 iunie. A slujit Sfânta Liturghie la altarul de vară al reședinței episcopale din Roma, împreună cu Preașfințitul Părinte Siluan și un sobor de preoți și diaconi (s-au aniversat 8 ani de la aprobarea de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a înființării Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei). A fost prezent și domnul Bogdan Tătaru Cazaban, Ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun. Cu această ocazie, Î.P.S. Sa a transmis ierarhului acestei eparhii, preoților și credincioșilor din diaspora italiană binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, apoi a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură, tâlcuind evanghelia duminicii. La finalul Sfintei Liturghii, pentru lucrarea misionară deosebită,

săvârșită în diaspora italiană, precum și promovarea cultului Sfântului Andrei Șaguna, care a fost proclamat ocrotitorul spiritual al Departamentului de Misiune al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei, Î.P.S. Sa a acordat Preașfințitului Părinte Episcop Siluan distincția „Crucea Șaguniană”. Seara, la Parohia „Înălțarea Sfintei Cruci” – Roma III, păstorită de părintele protopop Ciprian Baltag, în prezența Preașfințitului Părinte Siluan, a susținut conferința: „Misiunea în context minoritar, în lumina slujirii pastorale a Sfântului Andrei, Mitropolitul Transilvaniei”.

Luni, 22 iunie. A avut program de audiențe și lucrări de birou.

Marti, 23 iunie. A primit, la Catedrala mitropolitană din Sibiu, vizita unui grup de 30 de elevi de la diferite școli din Săcele, jud. Brașov, care s-au aflat într-o vizită în Sibiu, organizată de Asociațiunea Transilvană pentru Literatură și Cultura Poporului Român (ASTRA), prin Despărțământul Săcele. Le-a adresat un cuvânt de binecuvântare și le-a oferit copiilor și însoțitorilor cărți, materiale educative și iconițe.

Miercuri, 24 iunie – *Sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul*. A oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din localitatea Feldioara, protopopiatul Săcele. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. La final, preotul paroh Gheorghe Stroe a fost hirotesit iconom stavrofor, iar principalii ctitori și binefăcători au primit acte de cinstire. În aceeași zi, Î.P.S. Sa a sfințit catapeteasma Bisericii „Sfântul Ilie” din orașul Victoria, județul Brașov. A adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură.

Joi, 25 iunie. A avut program de lucru la cabinet. A oficiat, la Catedrala mitropolitană din Sibiu, slujba de binecuvântare a drapelului național.

Vineri, 26 iunie. A prezidat, în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” de la Facultatea de Teologie din Sibiu, ședința de lucru a Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Duminică, 28 iunie. Î.P.S. Sa a oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Sfântul Nicolae” din localitatea Cihei, jud. Bihor, împreună cu Înaltpreasfințitul Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, cu Preașfințitul Sofronie, Episcopul Oradiei, și cu un mare sobor de preoți și diaconi. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. La finalul slujbei, Î.P.S. Sa a acordat P.C. pr. paroh Alexa Krenek distincția mitropolitană „Crucea Șaguniană”, iar domnului ing. Ioan Cuc distincția „Crucea Șaguniană pentru mireni”.

Luni, 29 iunie – *Sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel*. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat un cuvânt de învățătură credincioșilor prezenți la Schitul „Soborul Sfinților Apostoli” Bran, jud. Brașov. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Alexandru Florin Dănilă a fost hirotonit preot pentru Parohia Hoghilag, Protopopiatul Mediaș, iar la finalul Sfintei Liturghii, ieromonahul Rafael Povărnaru de la Mănăstirea Poiana Brașov a fost hirotesit duhovnic.

Pr. Dr. Cristian VAIDA

Semnificația „hramului” și a bisericii – locaș de închinare

(urmare din p. 1)

cu Sfântul Mir, fixându-se cu ceară de albine chipurile Sfinților Evangheliști, pe cele patru colțuri ale ei. Peste acestea se va așeza învelitoarea, care acoperă în întregime Sfânta Masă și care se va pecetlui pentru a nu mai fi schimbată. Aromatele și învelitoarea simbolizează giulgiul și miresmele folosite la punerea în mormânt a Domnului, altarul devenind de acum atât *mormântul lui Hristos*, cât și *sfântul Său jertfelnic*.

Bucuria cea mare a evenimentului se exprimă prin *intrarea tuturor credincioșilor prin Sfântul Altar*, pentru a săruta acest nou „focar” al sfințeniei – *Sfânta Masă*.

Din momentul sfințirii, *biserica devine și un locaș sfințitor*, în ea săvârșindu-se *Sfânta Liturghie*, *Sfintele Taine* și *ierurgiile bisericesti*, care au rolul de a *sfinți viața credincioșilor* și de a-i conduce pe calea mântuirii. Biserica – locaș de închinare – devine astfel „laborator” de sfințenie.

La această atmosferă și lucrare sfințitoare contribuie și *arhitectura și pictura bisericii*. Biserica este ca o

corabie, îndreptată spre răsărit, având planul de cruce sau treflă, iar deasupra navei centrale o *cupolă* sau *turlă*, exprimând coborârea cerului pe pământ. „*În biserica mării Tale stând, în cer ni se pare a fi...*”, se spune în cântarea Utreniei. În locașul bisericii, la sfintele slujbe oamenii cu îngerii Îl preamăresc pe Dumnezeu, reconstituindu-se de fiecare dată, prin prezența lui Hristos, Trupul tainic al Domnului, Sfânta Biserică, al cărui Cap este El, iar credincioșii mădule, „*fiecare în parte*” (I Cor. 12, 27).

Pătrunderea și adâncirea în tainicul dumnezeiesc al locașului de închinare se face gradual, prin lucrarea sfințitoare a Sfințelor Taine, primite în diferite părți ale bisericii. Trecând din *pronaos* și *naos* spre *altar* ne apropiem de *focarul sfințeniei*. Această permanentă evoluție spirituală este realizată de lucrarea sfințitoare a harului dumnezeiesc în viața credincioșilor.

Ca început al vieții spirituale, „*nașterea din nou, în viața în Hristos*”, prin *Taina Sfântului Botez*, și *întărirea în viața cea nouă*, prin *Taina Mirungerii*, se administrează la intrarea în *pronaos*, fiindcă pritorul

nu este încă membru al Bisericii. Taina împăcării cu Hristos, prin *Spovedanie* sau mărturisirea păcatelor, cea a binecuvântării iubirii și a formării familiei, prin *Taina Cununii*, și cea a tămăduirii sufletești și trupesti, prin *Sfântul Maslu*, sunt primite în mijlocul bisericii, locul unde stau credincioșii, ca „*fii ai împărăției*”. *Taina Împărtășaniei* sau a unirii cu Hristos euharistic o primim în fața jertfelnicului, care devine „*masă cerească – masa împărăției*”, șansa vieții noastre. Împărtășindu-ne cu Trupul și Sângele Mântuitorului, devenim „*purtători de Hristos – hristofori*”. Taina unirii cu Altarul a celor anume chemați și instituiți prin *Hirotonie* se săvârșește în locul cel mai tainic al locașului, împrejurul Sfintei Mese, unde săvârșitorul văzut – *preotul*, alături de Săvârșitorul nevăzut – *Hristos*, aduce jertfa nesângeroasă pentru întreaga comunitate.

În Biserica lui Hristos, prin Sfintele Taine și ierurgii, săvârșite în locașul cel sfințit, închinat unui sfânt sau unui praznic împărătesc, ne câștigăm mântuirea sufletelor noastre, căci „*în afara Bisericii nu este mântuire (Extra ecclesia nula salus)*”.

Dialog interuman și necesitate de adaptare

(urmare din p. 1)

Precizăm, pentru a nu lăsa loc nici unui dubiu, că perspectiva din care privim lucrurile este circumscrisă manierei apofatice de abordare a problemelor teologice referitoare la Sfânta Treime, altfel am avea de a face cu o cunoaștere absolută, caz în care se va bagateliza obiectul propriu-zis al cunoașterii, fiindu-I răpit tocmai caracterul ce Îi conferă „calitatea” de Dumnezeu: absolutitatea. Prin urmare, tot ce se va afirma, va fi prin negație, arătând nivelul nostru de percepție, iar nu modul real-ontologic de ființare al lui Dumnezeu.

Acționând prin extensie, vom încerca să scoatem în evidență faptul că, în funcție de modul de ființare și de raporturile intratreimice, depinde conturarea aspectului structural-funcțional/relațional al întregii existențe create și în special al omului, deoarece realitatea în ansamblul ei corespunde unei forme structurate de un dialog continuu [Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, „Spiritualitate și comuniune...” op. cit., p. 59], lucru subliniat și de către Sf. Pavel, care, fiind interesat de delimitarea și definirea resorturilor ontologice ale umanului, „*judcă toate ale noastre prin Treime*” [† Nicolae Mladin, „Hristos – viața noastră, sau Asceza și Mistica Paulină”, Ed. Deisis, Sibiu, 1996, p. 72].

Astfel, păstrând nota de apofatism necesară judecării corecte a raporturilor dintre creat și Necreat, putem ajunge la o înțelegere a creației, în general, și la o înțelegere a omului, în special, ca *elemente* exterioare dinamice de receptare și răspuns la dialogul inițiat de Dumnezeu. Teologul grec Nikolaos Matsoukas scoate în evidență foarte bine acest aspect, atunci când spune că, „*provenind numai din energia volitivă divină și nu din esența divină, (creatul), se menține și evoluează numai în relație cu energia divină*”, raportul dintre Creator și creat rămânând întotdeauna energetic, ceea ce dă posibilitatea afirmării creatului drept „*realitate volitivă dinamică*” [În „Introducere în gnoseologia teologică”, trad. de Maricel Popa, Ed. Bizantină, București, 1997, p. 124].

Văzând lucrurile din această perspectivă, ca parte de o importanță covârșitoare a creației, omul se descoperă drept o ființă dialogală, comunicativă, în conformitate cu structura ființei sale. În acest sens, părintele Stăniloae arată că ființa umană este responsabilă de conștientizarea existenței unui sens în toate cele create și în sine însăși,

însă aceasta nu este tot. Ființa umană simte nevoia de a comunica la nivel interpersonal tot ceea ce descoperă ca nouitate în legătură cu acest sens pe care conștiința sa îl constată, ceea ce determină definirea omului ca „*existență dialogică și reflexivă*” [Preotul Profesor Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina, lumii și îndumnezeitorul omului*, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2014, p. 167-168].

După așezarea lui Adam în rai, adaptarea lui la mediul care i se dă spre stăpânire se realizează ca urmare a comunicării cu Creatorul său, mai apoi omul creându-și premise de adaptare la lume prin punerea de nume celorlalte viețuitoare pe care le întâlnește în lume (Fac. 2, 20). Apoi, referindu-se la femeia pe care Dumnezeu a creat-o din coasta sa, Adam spune că omul *va lăsa pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup* (Fac. 2, 24), arătând prin aceasta necesitatea unei adaptări în cadrul umanului la noi și noi condiții de existență.

Așadar, omul, în rai, are în permanență doi referenți: Dumnezeu și lumea, iar ulterior apare și un al treilea, femeia. E drept, în același peisaj paradisiac apare și diavolul, ca experiență a dialogului fals, care dialog poate determina un nefericit derapaj de la mediul prim de existență propriu omului și, deci, inadaptația omului la existența paradisiacă. *Căderea*, cum este denumit în Sfânta Scriptură derapajul omului de la dialogul autentic, ar desemna astfel incapacitatea de adaptare a omului la mediul paradisiac, însă, în același timp, aceeași *cădere* definește un mediu și niște condiții noi cărora omul trebuie să li se conformeze/adapteze.

După căderea în păcat a lui Adam, dezvoltarea existenței umane determină situația noastră actuală, și anume aceea de oameni care viețuiesc într-un mediu prin excelență social, prin definiție dialogal, însă aproape imposibil de a afirma cu certitudine dacă dialogul este întâlnit în varianta lui autentică sau în cea denaturată sau falsă. Dar, în modelul social de viețuire cerința adaptării se constituie ca necesitate de interrelaționare permanentă cu cei care compun mediul social în care ne aflăm la un moment dat. Interrelaționarea dintre oameni se face mai mult decât orice prin dialog, scopul dialogului fiind acela de a se stabili limitele personale ale fiecăruia, de a se cunoaște reciproc și de a se putea dezvolta pe baza și în conformitate cu cunoașterea acumulată/dobândită în urma dialogului. Însă limitele sunt

mereu încălcate, ceea ce înseamnă că încă nu suntem deplin adaptați.

S-au identificat și s-a vorbit despre cinci forme diferite de dialog în cadrul dezbaterilor teologice. Acestea ar fi: dialogul misionar, dialogul academic, dialogul empatic, dialogul politic și, în fine, o a cincea formă de dialog pe care L. Berger (laureat al premiului Lucas, Tübingen 2010) o numește *confruntare dialogală* și care presupune ca partenerii de dialog să-și asume provocarea de a-și adânci și a-și extinde propria înțelegere a adevărului [Cf. Aurel Pavel, Ștefan Tobler, în *Editorial*, RES 1/2012, p. 7].

Rezultatul scontat în urma dialogului va fi însă, de fiecare dată, acea adaptare a fiecăruia dintre partenerii de dialog la ceilalți și, în general, la o perspectivă care să promoveze responsabilitatea față de ceilalți, așa încât să se poată ajunge într-un final la o rugăciune făcută împreună cu ceilalți și la fapte bune lucrate împreună cu ceilalți, acțiuni care oferă posibilitatea concretă a cunoașterii și a respectului reciproc, într-o unitate deschisă și valorizată prin trăire autentic creștină a tuturor [D. Stăniloae, *Rugăciunile pentru alții și sobornicitatea Bisericii*, în *Studii Teologice*, 1-2/1970, p. 30, apud Nicolae Moșoiu, *Sobornicitatea deschisă, paradigmă pentru ethos-ul ecumenic. Viziunea creatoare a Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae*, în RES, nr. 1/2012, p. 33; 35] și, în același timp, o posibilitate de dezvoltare a unui dialog autentic.

De aceea, pentru a avea certitudinea unei raportări dialogice viabile la ceilalți actanți sociali, ar trebui să fim conștienți în permanență de faptul că viața noastră este întemeiată pe relația pe care o avem cu Dumnezeu Care ne-a creat prin Cuvântul Său, în urma *sfatului intratreimic* (cf. Fac. 1, 26). Mai mult, ar trebui să conștientizăm faptul că, acest Dumnezeu este comuniune de Persoane Care își comunică Una Alteia ființa dumnezeiască într-o perihoreză dinamică și continuă.

În consecință, existența noastră nu se poate desfășura altfel decât în comuniune dialogală cu Cuvântul lui Dumnezeu-Treimea. Oricât de mult am refuza noi acest fapt și această realitate care este comuniunea, oricât de mult i-am respinge pe ceilalți, arbitrar sau foarte bogat argumentat, împărțim firea umană cu ei. Suntem împreună cu ei, suntem oameni împreună cu ei și prin ei, iar nu altfel. Deoarece nici chiar cu Dumnezeu nu putem fi oameni cu adevărat, dacă nu suntem oameni cu ceilalți, așa cum spune Mântuitorul în Evanghelia după Ioan.

Antimisul și Mirungerea, semnul unității Bisericii în episcop

Ideea conform căreia antimisul semnifică dependența prezbiterului față de episcop în săvârșirea Euharistiei nu lipsește din cele câteva izvoare care ne oferă informații despre folosirea sa în Biserica primară. Canonul 31 [Nicodim, Milaș *Dreptul Bisericesc Oriental*, trad. Dimitrie Cornilescu și Vasile Radu, Ed. Tipografia Gutenberg, București, 1915, vol. I, partea a II-a, p. 394. *Clericii care liturghisesc sau botează în paraclise, care se găesc în case, hotărâm să se facă aceasta cu aprobarea episcopului local; prin urmare, dacă vreun cleric nu ar păzi aceasta așa, să se caterisească.*] al Sinodului Trulan (691-692) specifică faptul că niciunui prezbiter nu i se permitea să săvârșească Euharistia într-un paraclis fără permisiunea episcopului local. Balsamon, unul dintre primii care ne oferă informații despre antimis, în interpretarea sa, leagă acest canon de antimis, scriind: „Datorită acestui lucru, se pare, antimisele erau împărțite, provenind de la episcopul local... nu numai ca o consacrare, inaugurare și sfințire (a paraclisului), ci și pentru a arăta că ritul săvârșit în paraclis are loc cu acordul episcopului” [Ibidem, p. 395].

Trebuie menționat faptul că, în acea perioadă, episcopul nu oficia niciodată într-un paraclis, adică într-o Biserică individuală ce nu avea tron episcopal. Astfel, necesitatea unui antimis, în ceea ce privește paraclisele, este pusă în legătură nu cu Euharistia episcopului, ci cu cea a prezbiterilor. O altă sursă privind antimisul, mitropolitul anonim din Vella (începutul secolului al III-lea), spune că antimisele sunt date prezbiterilor, „iar ei nu pot oficia fără ele”. Astfel, antimisul apare în izvoare ca fiind un fel de urmaș al *fermentum*-ului, unit cu principiul dependenței Euharistiei parohiale față de episcop – un principiu pe care *fermentum*-ul, după cum am văzut, l-a expus într-un mod atât de tulburător în timpurile mai vechi [Zizioulas, *Euharistie...*, p. 232].

Utilizarea Sfântului și Marelui Mir ca materie în Taina Mirungerii, prin care noul botezat primește plinătatea darurilor Duhului Sfânt și pecetea lui Hristos, a apărut în momentul în care înmulțindu-se numărul convertiților la creștinism, episcopi, care în mod personal oficiau și administrau Taina Mirungerii prin gestul punerii mâinilor deasupra neofitilor, nu au mai putut administra personal această Taină [Pr. Prof. Dr. Nicolae V. Dură, *Dispoziții și norme canonice privind administrarea Sfântului și Marelui Mir. Sfințirea Sfântului și Marelui Mir pe teritoriul țării noastre expresie elocventă a autocefaliei Bisericii Române de-a lungul secolelor*, în rev. MMS, an LVII, nr. 1-3/1981, p. 39-41]. Ei au fost nevoiți să transmită preoților dreptul de a administra Taina, în numele lor cu undelele sfințite de ei personal [Col. Dumitru Răducanu, *Ce trebuie să știm despre Sfântul și Marele Mir*, Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 2002, p. 12. Sfântul și Marele Mir se întrebunțează în patru situații: 1) la săvârșirea Tainei Mirungerii după botez; 2) la reprimirea celor de alte confesiuni sau religii la Ortodoxie; 3) la sfințirea Bisericii; 4) la sfințirea Antimiselor]. Sfințirea untdelemnului pentru Mirungere, așa cum se arată în can. 6 al Sin. local de la Cartagina [Floca, *Canoanele...*, p. 245. „Zis-au toți episcopii: pregătirea Sfântului Mir și consacrarea fecioarelor să nu se facă de prezbiter; nici nu este îngăduit prezbiterului să împace pe cineva la Liturghia publică; aceasta este părerea tuturor” (can. 6, Sin. Cartagina).] era și a rămas un drept exclusiv episcopal ce constituie până astăzi semnul sau expresia concretă a autocefaliei Bisericilor locale. Episcopul invocă pe Sfântul Duh asupra mirului ce devine întrucâtva prelungirea mâinii sale și astfel preoții pot fără prezența fizică a episcopului, dar în comuniune cu el, să săvârșească ungerea cu Sf. Mir, îndată după ridicarea din apa botezului [Pr. Asist. Dr. Liviu Streza, *Taina Mirungerii în*

Biserica Ortodoxă și în Bisericile Vechi-Orientale, în rev. O, an XXXIX, nr. 2/1987, p. 70].

La toate acestea ar trebui adăugată și ezitarea foarte mare cu care a procedat Biserica față de împărțirea singurei Euharistii conduse de episcop, odată ce aceasta fusese impusă dintr-o necesitate practică. O lectura atentă a *Călătoriilor Egeriei*, arată că, și în secolul al IV-lea, în foarte populata Biserică a Ierusalimului, unde se îmbulzeau credincioși veniți din toate colțurile lumii creștine, se săvârșea o singură [Egeria, *Pelerinaj în Locuri Sfinte*, A.D. 381-384, trad. Prof. Cornelia Lucia Frișan, Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2006, p. 89] dumnezeiască Euharistie, indiferent de numărul foarte mare de credincioși. Aceasta era Euharistia condusă de episcopul de Ierusalim, fiind săvârșită în așa-numita *ecclesia major*, cu alte cuvinte, în catedrală, iar la sărbători, credincioșii se adunau la celelalte biserici pentru săvârșirea Euharistiei, dar nu în grupuri, ci toți laolaltă, sub conducerea episcopului, iar în aceste zile „marea biserică” nu era folosită [Ibidem, p. 93]. Avem aici de-a face cu o remarcabilă încercare de salvare a singurei Euharistii originare, sub conducerea episcopului, de la prăbușirea sub presiunea necesității apariției parohiilor. Această descurajare a răspândirii adunărilor euharistice, ce fusese atât de mult uitată de cei din Apus în Evul Mediu și mai târziu chiar de ortodocși, ca rezultat al influenței apusene, trebuie să fie fundamentul ce evidențiază interdicerea de către canoane a săvârșirii mai multor Euharistii în aceeași zi, de către același preot, la același altar. Această prohibiție este veche și, după cum este ea formulată în secolul al VI-lea în Apus (Sinodul de la Auxerre), conține precizările conform cărora nu se pot săvârși două Liturghii în același timp, la același altar, iar dacă episcopul a săvârșit Liturghia la un altar, nimeni nu mai are voie să o săvârșească în acea zi.

Prin toate aceste elemente din viața liturgică a Bisericii primare, relația recunoscută de aceasta dintre Euharistia parohială și cea episcopală este clar evidențiată. Departe de a fi o unitate euharistică independentă și autonomă, parohia a apărut ca o *extindere* în acea regiune a bisericii episcopale (parohie episcopală, biserică locală) în care unica Euharistie se săvârșea sub conducerea episcopului. Prin urmare, Euharistia săvârșită de prezbiteri necesita nu doar permisiunea episcopală, ci și prezența vie a episcopului, astfel încât, în realitate, nu exista decât un *singur altar (monogenes thysiasterion)* în întreaga Biserică locală condusă de episcop [Pr. Lect. Univ. Dr. Constantin Rus, *Continuitatea și succesiunea apostolică. Studiu canonic*, în rev. AB, an. XV, nr. 7-9/2004, p. 38-39. Episcopul este simultan chipul lui Hristos și chipul Apostolilor. Această combinație a acestor două imagini este hotărâtoare pentru istoria conceptului succesiunii apostolice în termenii unei sinteze între perspectiva istorică și cea eshatologică. Prezbiterul este înțeles ca un colegiu și este legat de îndatoririle de a învăța și de a conduce. Aceasta înseamnă că chipul hristologic este păstrat pentru episcop care singur ca și Hristos poate da slujirea, în timp ce prezbiterii îl înconjoară și îl însoțesc în această oferire. Acesta arată că succesiunea apostolică se realizează prin episcop nu ca un individ, ci ca fiind înconjurat de colegiu prezbiteriului. Această sinteză între istorie și eshatologie este realizată în Euharistie. Din această cauză Euharistia este contextul indispensabil al hirotoniei... Succesiunea apostolică prin episcopat este, în mod esențial, o succesiune a structurii Bisericii]. Astfel, parohia a sfârșit prin a fi distribuția în spațiu a *synthotron*-ului prezbiterilor, în timp ce singurul și adevăratul centru al unității euharistice era tot Scaunul episcopal, din care fiecare Euharistie parohială își extrăgea substanța [Eusebiu, *Ist. Bis.*, p. 378 (X, 4, 67)].

Protos. Dr. Maxim VLAD

Despre „(dez)legarea cununiei”

De fiecare dată când cineva îmi spune că a fost pe la vreo mănăstire, încep să am emoții. Sunt și eu călugăr și iubesc viața și slujbele mănăstirești, dar atunci când fiii duhovnicești îmi cer binecuvântarea de a merge pe la mănăstiri, ori le spun concret unde să meargă, ori le interzic categoric să meargă la vreuna. Și aceasta pentru că în prea multe „mănăstiri” (mai ales din Moldova), călugării nu-și văd de viața lor monahală, ci sunt un fel de magicieni care se ocupă cu scoaterea dracilor, masluri continui, „dezlegări de cununii”, prorocii, diferite metode de a ghici sau de a prevesti viitorul etc.

Acest soi de păgânism (sub forma slujbelor ortodoxe, dar fără duh ortodox) vorbește despre o credință și o pregătire teologică foarte slabă a clericilor, la care se adaugă manipularea intenționată care-i face pe oameni să dea până și ultimul ban acestor șarlatani în haine călugărești. Și, din păcate, oamenii caută anume astfel de „mănăstiri” și de „călugări”, iar cei care nu fac astfel de „minuni” nici nu sunt considerați călugări adevărați. Acestea vorbesc despre faptul că nu doar oamenii din lume, ci și călugării înșiși, uneori, nu înțeleg care-i sensul monahismului și a vieții liturgice în mănăstire. Va fi un mare progres duhovnicesc atunci când oamenii vor înțelege că trebuie să meargă doar la mănăstirile în care nu se citesc „molitfele Sfântului Vasile”, nu se „dezleagă cununii” și nici măcar nu se cunună.

Unul din subiectele predilecte ale „călugărilor magicieni” (dar și al unor preoți din lume) este cel al „legării” și „dezlegării cununiei”. În limbajul bisericesc există două sensuri ale acestei expresii, pe care încerc să le explic mai jos:

1. În trecut, la slujba Cununii, coronițele/cununile mirilor erau împletite din flori. Acestea erau lăsate pe capetele mirilor după ieșirea din biserică și, pe toată durata săptămânii „de miere” (transformată mai târziu de occidentali în „lună de miere”), cununile mirilor stăteau agățate de ușa camerei nupțiale, iar în opta zi mirii le puneau iarăși pe cap și veneau cu ele la biserică. Uneori, pentru a fixa mai bine cununa/coronița miresei, aceasta era împletită în părul ei, iar preotul trebuia să-i „dezlege cununa/cununia”. Molitfelnicul are și rugăciuni speciale la scoaterea cununilor, care, în prezent, se citesc spre sfârșitul slujbei Cununii, iar pentru a opta zi au fost alcătuite alte rugăciuni, care nu mai au legătură cu scoaterea cununilor. Deci acesta ar fi primul sens al „dezlegării cununiei”.

2. Există și o valență canonic-juridică a „dezlegării cununiei”, care-i vizează pe cei ce au divorțat și, pentru a putea primi binecuvântarea la a doua căsătorie, cer binecuvântarea episcopului de a o „dezlega” pe prima. Această „dezlegare” canonică a Cununii este percepută ca o anulare a căsătoriei anterioare, deși Canoanele Bisericii nu prevăd astfel de posibilități și vorbesc despre recăsătorire mai mult în cazul văduviei (care în trecut era un fenomen mult mai frecvent decât astăzi). Deci, „dezlegarea cununiei” în sens canonic înseamnă o dispensă scrisă obținută de la episcopul locului. Nu există nici o slujbă specială care să „anuleze” cununia anterioară, ci totul se face printr-un document scris (tot așa cum nu există slujbe de caterisire din treapta preoției).

3. Pe lângă cele două sensuri ale „dezlegării cununiei” descrise mai sus, „popii vrăjitori” au mai inventat și un al treilea sens, care se referă la persoanele ce nu se pot căsători, iar dacă s-au căsătorit, au divorțat „fără motiv”. Ei spun că acestor persoane (cele mai multe de gen feminin) „le este legată cununia” și ea trebuie „dezlegată”. Mai mult decât atât, deși în cărțile noastre nu există nici un fel de slujbă sau rânduială de „dezlegare a cununiei”, aceștia pretind că știu secretul cum să facă o fată să se

(continuare în p. 7)

Ierom. Petru PRUTEANU

Profil de teolog misionar ortodox în secolul al XX-lea: PR. ION BRIA

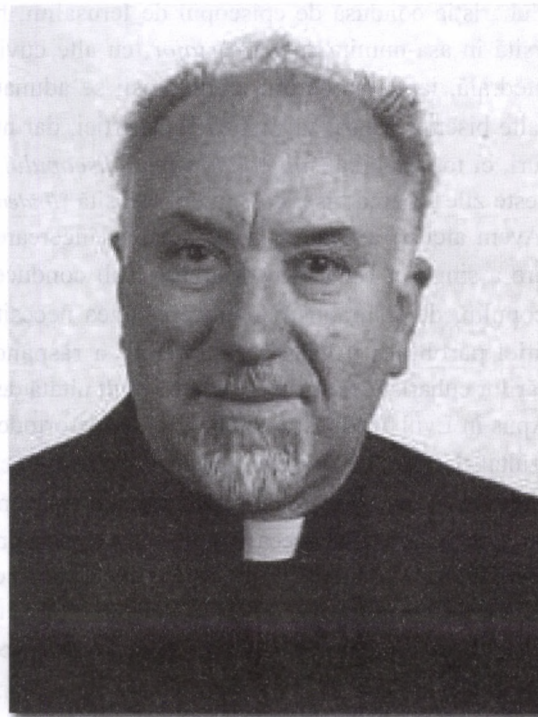
În pofida condițiilor socio-istorice dificile în care și-au desfășurat activitatea Bisericele Ortodoxe în secolul al XX-lea, teologia misionară ortodoxă a continuat să se dezvolte. Sunt abordate teme care, într-o măsură mai mare sau mai mică, încercau să ofere soluții pastoral-misionare credincioșilor din acele timpuri. O parte dintre aceste încercări – cu referire strictă la Biserica Ortodoxă Română – le-am amintit în capitolul precedent: „Apostolatul social” sau „Biserica slujitoare”. Dar concretizarea conștiinței misionare ortodoxe, care rămăsese totuși vie, nu putea avea loc în timpul regimurilor comuniste atee ce dominau acum Răsăritul Europei. Paradoxal, semne puternice de reviriment s-au semnalat atunci când URSS și sateliții săi au decis să promoveze așa-numita „luptă pentru pace” (sic!), prin care se urmărea demonizarea Occidentului. În această politică au fost atrase și resursele religioase, începând cu anul 1961 majoritatea Bisericilor Ortodoxe devenind membre ale Consiliului Mondial al Bisericilor. Participarea ortodoxă la dialogul ecumenic a fost deosebit de însemnată, iar dintre roade trebuie amintite aici și Conferințele misionare, în care teologi ortodocși de renume și-au adus o contribuție esențială la elaborarea unor documente cu caracter eclesiologic-misionar relevante pentru toate bisericile și confesiunile creștine. Cele mai cunoscute nume în acest sens sunt: Nikos Nissiotis (1924-1986), Antonie Plămădeală (1926-2005), Ion Bria (1929-2002) și arhiepiscopul Anastasios Yannoulatos (n. 1929). În continuare ne vom referi mai pe larg la ultimii doi, întrucât lucrările lor cu caracter misionar nu doar că ilustrează perfect cele spuse mai sus, dar sunt și cele mai solide din punct de vedere cantitativ.

Despre părintele Ion Bria (19 iunie 1929-2 iulie 2002) s-a spus că a fost „teologul român care a publicat cele mai multe cărți și studii în străinătate, cel care a ținut cele mai multe conferințe în afara țării, cel care a organizat și participat la cele mai multe întruniri ecumenice” (N. Moșoiu, C. Toroczka 2009:204). Din punct de vedere misionar și ecumenic, activitatea profesională, didactică și editorială întreprinsă de Ion Bria ne face să afirmăm că avem de-a face cu cel mai important teolog misionar ortodox român și unul dintre cei mai de seamă teologi misionari ortodocși din secolul al XX-lea. Complexitatea se reflectă în varietatea temelor teologice abordate în opera sa – cuprinzând 34 de cărți, 19 cursuri (post)universitare și peste 270 de studii și articole, publicate în limbile română, engleză, franceză și germană – de părintele Ion Bria. Selectiv, amintim aici: *Martyria-Mission. The Witness of the Orthodox Churches Today* (Geneva, 1980), *Credința pe care o mărturisim* (București, 1987), *Dicționar de Teologie Ortodoxă* (București, 1981), *Destinul ortodoxiei* (București, 1989), *Iisus Hristos* (București, 1992), *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române* (Iași, 1995), *Liturghia după Liturghie* (Ed. Athena, București 1996); *Curs de Teologie Dogmatică și Ecumenică* (Sibiu, 1996; reeditat ca *Tratat de Teologie Dogmatică și Ecumenică*, București, 1999, respectiv în 2 vol., Sibiu, 2009) și, pentru cursurile la master, *Hermeneutica teologică. Dinamica ei în structurarea Tradiției* (1999, ed. a II-a Sibiu, 2009).

Ion Bria, pe care am avut privilegiul să-l avem ca profesor de Teologie Dogmatică și Ecumenism la Sibiu, în perioada 1998-2000, a fost, cu siguranță, unul dintre cei mai reprezentativi teologi ortodocși moderni participanți la dialogul ecumenic. Mai mult decât atât, în perioada imediat următoare Revoluției din Decembrie 1989, el a venit cu cele mai inovative și concrete soluții pentru reîntrirea Bisericii Ortodoxe Române în arealul social. Astfel, dintre temele teologice abordate se impun din punct de vedere misionar: centralitatea lui Iisus Hristos în realizarea misiunii; predicarea Evangheliei, „Cuvântul adevărului”, și transmiterea Tradiției, înculturația sau indigenizare și identitate culturală, ajutorarea celor aflați în nevoi, dialogul religiei cu cultura vremii, și situația ei, misiunea ca zidire a „Trupului” – Biserica, Misiune și Liturghie, Misiunea

și comunitatea parohială, apostolatul mirenilor, Calitatea vieții creștinilor ca premisă a activității misionare; „Liturghia după Liturghie”; consolidarea rolului parohiei etc.

Cu titlul ilustrativ, redăm câteva din ideile fundamentale ce se regăsesc în principala lucrare cu caracter misionar a Părintelui Bria, *Liturghia după Liturghie* (I. Bria 1996). „Principalul mijloc de a-i da mărturie al Bisericii în momentul de față – ne spunea elocvent acesta – nu constă în a vesti cu îndrăzneală că Hristos este Mântuitor, unei lumi care deja a auzit aceste cuvinte și a rămas neimpresionată. Cea dintâi și principală metodă de mărturie evanghelică este aceeași ca în Biserica primară. Cei ce vedeau *viața aleasă* (s.n.) a primilor creștini erau atât de atrași de forța și frumusețea ei, încât căutau să-i descopere puterea și

originea...” (*Ibidem*, p. 119). Cu alte cuvinte, principalul mijloc misionar este însăși viața creștinului, înnoită de Sfântul Duh și întemeiată pe rugăciune. Caracterul este unul comunitar: realizarea unei comuniuni de dragoste după chipul iubirii dumnezeiești. De aici și diversele îndemnuri scripturistice (vezi In. 4,19, I In. 4, 7 sau I In. 5, 3-4). Consolidarea comunității eclesiale ca Trup al lui Hristos presupune, în mod absolut necesar, responsabilitatea față de orice ființă umană. Slujirea lui Dumnezeu implică și slujirea față de aproapele. Fiecare persoană angrenată în lucrarea misionară a Bisericii trebuie să fie conștientă de acest fapt. De la „cei trimiși” se așteaptă sfințenia personală, căci mărturia evanghelică nu se poate face decât într-un duh de pocăință. După modelul sfinților, misionarii creștini trebuie să reflecte slava necreată a lui Dumnezeu și să-și bazeze toate puterile pe puterea dinamizatoare a Treimii. Conștienți mai întâi de propria lor căință (*metanoia*), convertire și mântuire, „cei trimiși” trebuie să posede în chip deplin calitatea de „martori ai Adevărului”.

Lucrarea misionară, împlinirea cerințelor pe care le reclamă „Liturghia după Liturghie”, îi vizează așadar deopotrivă pe clerici și pe laici. Ion Bria a subliniat în repetate rânduri că desfășurarea activității misionare a Bisericii nu este apanajul exclusiv al unor specialiști. Mai mult decât atât, fiecare preot se cuvine să-și exercite în mod deosebit lucrarea misionară. Fiecare preot „trebuie să fie pe deplin purtătorul Veștii celei Bune a Învierii”. Atitudinea sa trebuie să fie adaptată la schimbările societății contemporane. El nu mai poate rămâne pasiv și fatalist. Informat în legătură cu noile cerințe ale vremii, el este chemat să predice Evanghelia nu doar prin cuvânt, ci prin întreaga sa viață. Vorbim însă de cerințe care, la nivel parohial, îl vizează nu doar exclusiv pe preot, ci pe fiecare credincios în parte. Fiecare membru al parohiei trebuie să fie exemplu de creștin „prin cuvânt și faptă”, deopotrivă în locașul de cult și în afara lui, deopotrivă duminica și în zi de sărbătoare, precum și în viața de zi cu zi.

Dacă menirea parohiei este aceea de a fi o „comunitate disciplinată”, forța de coeziune atât la nivel intern, cât și în relație cu celelalte comunități locale, s-ar cuveni să o aibă preotul. Dar nu trebuie uitat că acesta nu este decât un reprezentant și trimis al episcopului. De aceea acesta este proestosul care inspiră și asigură coeziunea comunității, viața conciliară și solidaritatea întregului corp eclesial. Rolul său de întâistătător marchează, desigur, întreaga sa comunitate pe care o păstorește. Dar acest aspect nu se răsfrânge exclusiv asupra clericilor; vorbim despre un fapt general valabil pentru fiecare creștin în parte. Orice creștin este marcat de „simetria dintre persoană și comunitate, dintre cuvânt și faptă, dintre imaginea pe care o are de sine și pe cea pe care o comunică altora” (*Ibidem*, p. 124).

Nu poate exista o disciplină a parohiei dacă nu are la bază iubirea reciprocă între creștini. Este o iubire ce are ca izvor chiar Liturghia. Într-adevăr, Liturghia Euharistică rămâne izvor, model și inspirație de viață socială. După cum detaliază Părintele Ion Bria, „roadele creației și ale muncii credincioșilor sunt oferite la altar și schimbate în daruri euharistice, ca să fie apoi împărtășite tuturor ca forțe de comuniune. Dumnezeu este generos și îi invită pe toți la masa de nuntă, cu condiția ca cei invitați să devină exemplu de convivialitate și de solidaritate cu semenii lor. Ritual unic de comuniune mintală și afectivă, Liturghia este capabilă să refacă toate relațiile umane, nu numai cu Dumnezeu, în mod abstract, ci și cu comunitatea socială, cu familia și societatea. *Liturghia și diaconia* sunt deci inseparabile” (*Ibidem*, p. 126). Oriunde și oricum, ori de câte ori doi sau trei discipoli erau adunați împreună, Domnul Înviat era prezent în mijlocul lor, invitând pe prietenii Săi la ospățul de nuntă (Apoc. 19, 9). Această invitație rămâne valabilă și pentru Biserica de azi. Ea trebuie să fie adresată tuturor oamenilor, și în special mulțimilor de invalizi, bătrâni, bolnavi, săraci sau aflați în alte suferințe și lipsuri. Toți membrii Bisericii nu trebuie să le închidă ușa acestora, ci să participe la suferința lor, amintindu-și de cuvintele Mântuitorului: „Întrucât ați făcut unuia din acești prea mici, Mie ați făcut” (Mt. 25, 40) (*Ibidem*, p. 127-129).

În concluzie, esența misiunii creștine constă în propovăduirea Evangheliei iertării, învierii și vieții veșnice. Evanghelia iubirii scoate pe om din sfera individualismului, îl plasează în chiar centrul problemelor sociale și cetățenești. În documentul ecumenic mult citat și prețuit de părintele Bria, *Go Forth In Peace*, se sublinia că „mila față de săraci este, de asemenea, o liturghie sfântă, în care ființele umane sunt preoți, și care are o mare valoare în fața ochilor lui Dumnezeu” (vezi C. Toroczka 2015:226-228). Chiar dacă nu-și identifică mesajul ei cu programe politice și sociale din vremea noastră, Biserica nu neglijează realitatea sărăciei umane și a problemelor cu care umanitatea este copleșită. O idee la care membrii Bisericii Ortodoxe Române, mai ales cei implicați în păstorie, ar trebui mereu să reflecteze.

Bibliografie: Nicolae Moșoiu, Ciprian Iulian Toroczka, „Postfață”, în Ion Bria, *Hermeneutica teologică. Dinamica ei în structurarea Tradiției*, ed. a II-a, Ed. Andreiană, Sibiu, 2009; Ion Bria, *Studii de Misiune și Ecumenism*, Astra Museum, Sibiu, 2013; Ion Bria, *Liturghia după Liturghie. Misiune apostolică și mărturie creștină – azi*, Athena, București, 1996; Nicolae Moșoiu (coord.), *Relevanța operei Părintelui profesor Ion Bria pentru viața bisericească și socială actuală: direcții noi de cercetare în domeniul doctrinei, misiunii și unității Bisericii: Sibiu, 14-17 mai 2009*, Ed. Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2010; Ioan Tulcan, Cristinel Ioja (coord.), *Pr. prof. dr. Ion Bria (1929-2002): The reception of his theological thinking and its relevance for the overpass of the ecumenical & missionary deadlock*, Ed. Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2009; Ciprian Iulian Toroczka, „Rolul parohiei în realizarea misiunii Bisericii. Contribuția Pr. Prof. Ion Bria (1929-2002)”, în *Îndrumător Bisericesc – Sibiu* 163, Ed. Andreiana, Sibiu, 2015, p. 207-228.

Ciprian Iulian TOROCZKAI

Pr. Conf. Dr.
CONSTANTIN NECULA

LECȚIA DE RELIGIE

Începutul verii. Vacanță. Dimineața devreme văd copii intrând în Catedrală. Sărută icoanele, se pleacă plâpând în rugăciune, primesc cu gingășie, în palmele făcute căuș, bucăți de Prescură. Mănâncă fericiți, zâmbind ca dinaintea unui dar de preț. Peste câteva zile, ajuns la Sâmbăta, află în pridvorul brâncovean al mărturisirii de la Mănăstire, alt grup de copii, de la o școală specială, care, sub ocrotirea Părinților, se bucură de liniște și dragoste. Alt grup de tineri, în Biserica mare a mănăstirii, vorbește cu Mitropolitul nostru. Un tată și copiii lui. Peste încă o vreme, scurtă, la Sihla, după Liturghia Schimbării la Față, sunt zeci de copii, unii cu părinții, alții cu bunicii. Surâd cumiți, înconjurați de bucuria mesei de Hram. Strugurii le fac cu ochiul. Stau la masă cu Starețul, precum boierii altădată cu Vodă. Și în orice colț al României este așa. Toată vara. Emoție și curăție, surâsuri de recunoaștere cu Cerul. Ora de religie rodește în vacanțe. Nu e niciun catalog, nicio notă și nici o forțare în toate acestea. Vorbesc cu ei. Știu de ce vin și se bucură de Biserică. E Casa lui Dumnezeu. Și a lor. Idilic? Real.

Trece vara. Copiii caută după caietul de teme. O parohie oferă ajutor să-și rezolve temele la matematică. Alt preot ajută copiii la engleză. La română, îi ajută o preoteasă. Le redescoperă bucuria lecturii. Copiii dintr-o parohie au o echipă bună de joacă, alții merg împreună la pescuit, grijuliu însoțiți de fiul cel mare al Părintelui din sat. Peste vară, sute de tabere. Sute de întâlniri cu preoții și oamenii bisericii. Profesorii nu au vreme de vacanță. Dau câte o fugă la mănăstiri, ca la niște frați și surori. Biserica e una. Din răutatea lumii, liniștea distinsă în locașuri amirosind a Liturghie, singura terapie propusă sufletului obosit al profesorului român. 65.000 dintre ei au părăsit școala în ultimii 10 ani. E prea mult. E neliniștor de greu. Lecția credinței lor, copiii care-i urmează și vara, în segmente de vacanță anti-depresivă, vindecând lehamitea cotidiană.

Lecția de religie a României. De luni bune de zile, un vertij mediatic atacă Biserica, școala, religia, valorile prin care un Neam de referință pentru cultura europeană este târât în embargoul de etică inutilă dictată de parvenitii de moment ai politicii de conjunctură. Atacul la ora de religie are ceva în comun, fundamental, cu încercarea de impunere a unei educații sexuale legate de dictatura unei penibile propagande anti-familie, anti-normalitate și anti-cultură creștină. Valorile creștinismului sunt epuizate în comentarii penibile de gardienii unei orânduiri geopolitice cu gust de alcov mediocru. Ca și în cazul orei de religie s-a adus în prim-plan incompetența familiei românești de a educa. Întreaga vară reprezentanții unui ONG au bătut satele românești ca să facă dovada că părinții sunt incompetenți, cultural și sub aspectul culturii

sexuale, să-și educe copiii în viziunea noilor anti-valori sexuale. Au căutat, au analizat și au raportat. Vom vedea cum vor aduce din condei rezultatele, n-ar fi prima dată. Același subiect, al incompetenței parentale, a fost miezul discuției și în ce privește ora de religie. Când au văzut procentele, zdrobitoare, falsificatorii democrației procentuale au vociferat împotriva părinților, a familiei. Altă victimă a fost Ministerul Educației, școala, respectiv. De la Ministru la directori și diriginți ori simpli profesori de religie, presiunea a fost imensă, mai ales mediatică și pe la comisiile corigențelor democratice. Nu la voia întâmplării s-au vânat învățători și profesori, directori și comisii de bacalaureat, secretari de stat ori consilieri ai Ministrului Educației. Impostori cu diplome au turmentat Legea, au surfilat interese, au inventat conflicte. Ca să concluzionez, în viziunea ONG-urilor autoimpuse ca valori ale dialogului social și educațional, acreditați cel mult la caligrafia unei noi conduite atee, nici părinții și nici școala nu sunt în stare să asigure educarea copiilor. Și atunci cine? Ele, ONG-urile, proiecțiile vechilor comisariate leninist-staliniste (aici puteți pune orice dictator vreți). Ei, făuritorii unei noi culturi educaționale în care valorile se schimbă permanent, în care copiii trebuie tâmpiți cu libertăți absurde, în care ceea ce ține de intim se transformă în public, iar educația civică se reduce la acceptarea unor politici sexiste jenante. Ei, creatorii omului-nou, post-moral și post-valoric. A omului manipulabil prin vocalism și zgomot, căruia i se oferă burse de spălarea creierului și manuale de spălarea demnității naționale și umane. Ei, care în vară căutau desperați prin Inspectorate profesori care să fie procesați intelectual într-un proiect în care să devină moderatorii în școli a noii culturi a LGBT-ului, seminali și indiscreți până la penibil. Cursuri la care au triat participanții, nu cumva să scape vreun ortodox căruia să nu-i convină discursul imoral al pseudo-educației propuse.

Discriminați în propria țară, românii ortodocși își caută liniștea în Biserică. Aceea jignită că gestionează corect fondurile ce-i revin de la Stat, aceea care a lăsat defavorizaților sociali 19, 4 milioane de euro din bugetul său, aceea care orice ar face este „dușmanul de clasă” declarat al noilor tribunale populare, media și mediocrii slujitori ai intereselor celor marcați de „sindromul Pinocchio”, minciuna ca politică de conjunctură. Lecția de religie a României durează mai mult decât ora de religie. Ține cât ora astrală a momentului acestuia, în care refuzăm să devenim sclavii unei democrații schilodite de sensul ei moral. Cu fiecare om care se roagă, muncește cinstit, citește Scriptura și-i aduce slavă lui Dumnezeu, lecția continuă. Și continuă!

Despre „(dez)legarea cununiei”

(urmare din p. 5)

mărite sau să nu mai divorțeze. Bineînțeles, totul e minciună, iar o astfel de „legare” și, respectiv, „dezlegare a cununiei” pur și simplu nu există! Cei care inventează acestea sunt niște escroci mincinoși, care fac bani pe seama unor fete naive și dezorientate, fără să le apropie în mod corect și real de Hristos și Biserică.

Experiența arată că motivele necăsătoririi sau divorțului pot fi diferite, și acestea pot fi atât obiective, cât și subiective. De multe ori le spun fetelor/femeilor: „dacă vă rugați și postiți, sunteți spovedite și împărtășite, babele pot să vă toarne toate vrăjile în capul vostru, că ele nu se ating de cei care-L au pe Hristos; iar dacă nu vă rugați, nu vă împărtășiți, nu mergeți la Biserică și vă permiteți să faceți diferite păcate, nu trebuie să vă faceți nimeni vrăji, că voi singure vă legați și vă blestemați! Și de ce apelați la Biserică abia acum, când vi se pare că Dumnezeu a uitat de voi sau este nedrept față de voi? Sau nu cumva și această „dezlegare a cununiei” o percepeți tot ca pe un act magic, fără să vă intereseze prea mult viața duhovnicească?”

Bineînțeles, aceste cuvinte nu sunt decât o metodă de a trezi conștiința adormită, pentru a nu căuta problema în afară, ci înăuntru. Dar de multe ori problema nu este nici în afara, nici înăuntru persoanei (încă) necăsătorite, ci doar în mintea magicienilor în rase, care au văzut că, spriind fetele cu „legarea cununiei”, poți face bani foarte mari, pentru că unele sunt gata să facă orice (inclusiv „ședințe intime cu părintele” – cum mi-a fost dat să aud), numai să nu rămână nemăritate. Pentru mine, de exemplu, este clar de ce o fată, care are o astfel de gândire și cultură, stă încă nemăritată. Dar nu-mi este clar ce are asta cu Biserica și de ce vrăjitorii în rase de la Saharna nu sunt alungați din Biserică sau, cel puțin, nu li se interzice de a pune reclame pe toți stâlpii orașelor din Moldova? Sau poate, aidoma altui renumit magician, să dăm și șarlatanilor de pe malul Nistrului catedre episcopale pe malul Prutului, ca să facem rușinea „desăvârșită”?

Oameni buni, atunci când aveți careva probleme duhovnicești, trebuie să alergați cu încredere la Dumnezeu și la Biserică, la fel cum alergați la spital când sunteți bolnavi. Dar așa cum vă interesați de competențele medicilor și nu vă încredințați trupul pe mâna oricui, faceți efortul și cercetați dacă și preotul își face slujirea conform Evangheliei și canoanelor bisericesti. Nu este o altă cale de mântuire decât prin Biserică, și problemele noastre duhovnicești se rezolvă doar cu ajutorul Bisericii, dar evitați preoții care vă propun soluții imediate, dezlegări, preziceri și minuni. Nu sunt de la Dumnezeu toate astea!

Și țineți minte: nu există „legări și dezlegări ale cununiei” (în sensul descris la punctul 3). Astea sunt invenții băbești, preluate și de unii popi, care nu sunt preoți ai lui Hristos, ci „traficanți de Hristos” și „vampiri ai sângelui poporului”, cum îi numea Sf. Grigore Teologul pe episcopii din timpul său. Există însă o pedagogie tainică a lui Dumnezeu, care uneori rânduiește ceva mai bun decât așteptăm noi la moment, iar alte ori îngăduie „un rău mai mic” pentru a evita altul mai mare.

Deci, dacă sunt persoane care nu se pot căsători și își închipuie că „le este legată cununia”, să meargă să se spovedească la preotul din parohia lor, să se împărtășească cât mai des și, bineînțeles, să se uite puțin și la ceea ce mai au de corectat în caracterul și comportamentul lor, căci și asta contează foarte mult. Nu strică să se gândească și dacă nu cumva Dumnezeu le vrea mirese ale Lui sau, pur și simplu, le așteaptă să se mai maturizeze pentru a le rândui un mire mai potrivit aici pe pământ...

STAREȚUL SERAFIM POPESCU – Viața și învățătura

Născut la 28 octombrie 1912, în localitatea Totoiu din județul Alba, din părinți plugari, Nichifor și Cătălina, Dumitru Popescu începe studiile în satul natal, iar în anul 1925 intră la Liceul de băieți „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, obținând diploma de bacalaureat în anul 1932. Din toamna aceleiași an devine student al Academiei Teologice „Andreiane” din Sibiu, pe care o absolvă în 1936. Între anii 1936-1938 a funcționat ca secretar al Academiei Teologice din Sibiu, timp în care s-a pregătit și a obținut licența la Facultatea de Teologie din Cernăuți.

La 20 noiembrie 1938, este hirotonit diacon necăsătorit de către Înalt Presfințitul Mitropolit Nicolae Bălan. Sosește la Mănăstirea „Constantin Brâncoveanu” în vara anului 1940. Cu un an înainte de stabilirea sa la Sâmbăta, părintele Serafim a fost trimis de Mitropolitul Nicolae Bălan la Sfântul Munte Athos, unde a stat, vreme de 6 luni, sub ascultarea părintelui Antipa Dinescu de la Schitul Sfântului Ipatie.

În aceste împrejurări, Mitropolitul Nicolae Bălan i-a scris următoarea scrisoare:

„Iubite fiule, ai făcut foarte bine încercând toate modalitățile pentru a-ți prelungeți petrecerea la Athos. Culege și adună în suflet tot ce poți găsi bun în acea veche colonie duhovnicească. Atmosfera ei, tradiția și amintirile de acolo, pentru un suflet primitiv trebuie să aibă o vrajă deosebită și o covârșitoare influență asupra formării caracterului monahal. Sunt mulțumit și dacă vei culege din lectura părinților bisericești tot ceea ce vei găsi, dar m-aș bucura dacă n-ai neglija nici inițierea în limba greacă. Eu ți-aș da sprijin să treci de la septembrie încolo, după ce vei ieși din Athos, la Atena, pentru a urma cursurile la facultatea teologică de acolo un an de zile și pentru a-ți însuși mai bine limba greacă. Dacă la Atena ai găsi adăpost în vreo mănăstire cu călugări buni, aceasta ar fi tot ce pot să-ți doresc mai bine. În sensul acesta te informează cât vei sta la Athos, apoi îmi răspunde cum te-ai hotărât. Te concentrează în rugăciune caldă și în meditație căci acestea sunt pentru un suflet deschis spre cele duhovnicești mijloacele de primire a harului de sus. Dacă ai găsi un bun duhovnic, aceasta ar fi ca o a doua providență pentru sufletul tău. În tot cazul, cercetare repetată a sfintelor slujbe, împărtășirea cu sfânta cuminecătură, după pregătiri serioase îți vor da acele bucurii duhovnicești, mai presus de care nu se găsesc altele în viața aceasta. Când vei avea nevoie de mine, să mi te adresezi cu încredere, că și eu am toată încrederea în sufletul tău candid, în simțirea ta curată și știu că, cu ajutorul Celui de sus, vei fi în stare să progesezi pe cărarea cea îngustă a duhovniciei. Împărtășindu-ți spre aceasta arhierasca mea binecuvântare, sunt cu părintească iubire. ...”

Când s-a întors din Athos, cu Părintele Arsenie, a adus copii ale unor manuscrise românești vechi ale *Filocaliei*. Apoi, un an școlar, a audiat cursuri de teologie la Facultatea de Teologie din Atena, fiind calificat de profesorii de aici ca „spimelis” („sărguincios”). Tot aici face primele traduceri din operele Sfinților Ioan Gură de Aur și Vasile cel Mare.

La mănăstire, diaconul Serafim slujește timp de un an împreună cu părinții Arsenie Boca și Nicolae Mladin. La 20 februarie 1941 a fost hirotonit preot pe seama mănăstirii, iar în postul Sfințelor Paști din același an a primit harul duhovniciei, începând spovedania credincioșilor.

La praznicul Izvorul Tămăduirii din 1941 este tuns în monahism primind numele de Serafim. La începutul anului 1943 pleacă în Germania, unde învață limba germană și urmează cursurile Facultății de Teologie Evanghelică din Berlin.

De aici călătorește la Bethel, în Bielefeld, unde cunoaște îndeaproape lucrarea de caritate a Bisericii Evanghelice: „Ajungem pe la 8 dimineața în Bethel. Suntem bine primiți. Pastorul Iasperm se îngrijește de noi. Ne dă în seama unui conducător care ne însoțește

și ne arată instituțiile bogate ale Bethelului. Pe măsură ce vizităm casele bolnavilor se deschide înaintea ochilor o lume nouă. O lume a suferinței. Bethelul a fost, la început, o colonie pentru bolnavii epileptici. Cu timpul s-a dezvoltat așa de mult încât astăzi este un oraș de sine stătător. Dezvoltarea Bethelului se datorește unui om ales de Dumnezeu să fie tatăl celor suferinzi. Este bătrânul «tata Bodelschwing». A avut inima bună și dar de la Dumnezeu de a alina suferința. El însuși a fost tatăl a cinci copii, dar moartea i-a răpit pe toți, rămânând singur cu soția sa. Faptul acesta l-a determinat să se ocupe de suferința celor mulți. Fiind chemat să conducă institutul de bolnavi care exista, a lucrat cu multă râvnă pentru desăvârșirea lucrării de caritate. Bethelul ajunge astfel încă înainte de războiul mondial o vestită colonie

de bolnavi, unde toți cei oropsiți și-au găsit mângâiere și ajutor. Sunt primiți pe lângă epileptici și alți suferinzi: tuberculoși, schilozi, orbi.[...] Casele de bolnavi sunt numite după locurile sfinte: Emaus, Capernaum, Nain, Cana, Nazaret, Betlehem. Însăși numirea de Bethel este biblică. Am cercetat casele bolnavilor. Doamne, câtă suferință în lume. Mai cu seamă epilepsia e o boală grea, care schimonosește făptura omenească. Cauzele ei sunt necunoscute. Unii spun că e o boală demonică. Am petrecut doar câteva zile în Bethel, dar mi-am dat seama de marea suferință a oamenilor de aici. O hotărâre răsară și în sufletul meu. Să fac tot ce-mi stă în putință pentru ajutorarea celor suferinzi. Să fac adică, lucrul samarineanului milostiv”. „Marți călătoresc spre Bethel. Ajung seara. De acum încep să muncesc practic. Vreau să-mi câștig cunoștințe folositoare pentru viața pastorală. În prima zi intru la lucru. Desigur, nu mă simt bine între mizeria omenească, dar mă silesc să mă împrietenesc cu suferința, căci aceasta este pâinea cea de toate zilele a lumii de azi. Gândul meu este să răzbat la sufletul celui ce suferă și acolo să înlătur răul ca să poată veni duhul cel bun de sus. E foarte frumos acest gând, dar când e vorba să faci ceva real pentru alinarea suferinței te izbești de multe piedici. Făptura omenească schimonosită de păcat se zbate într-o mizerie așa de mare că îți vine să-i plângi de milă. În sufletul meu se produce o adevărată luptă. Deoparte mă preocupă gândul slujirii fraților în suferință, având în vedere porunca hotărâtă a Mântuitorului de a veni în ajutorul celor suferinzi. De altă parte, omul cel vechi din mine, omul cel păcătos,

mă îndeamnă să ocolesc suferința și mizeria omenească și să mă ocup de alte lucruri, mai senine, mai ușoare. Doamne, fă să biruie în mine gândul cel bun și mântuitor, gândul slujirii curate! Primele două zile în Bethel sunt apăsătoare. Simt parcă ce simțeam odată la Sfântul Munte: mizeria omenească în toată înfățișarea ei. Acolo însă, era o mizerie de ordin sufletec, aici însă, una de ordin trupesc. Mă silesc să fac față împrejurărilor și să încep lucrul. Lucru, însă, practic. Și încă de cea mai proastă calitate. Curățirea bolnavului. Îngrijirea lui trupească este o lucrare ce produce multă nemulțumire, chiar scârbă. Totuși, potrivit obiceiului de muncă de aici, mă supun și fac totul după poruncă. E călugăria lumii pe care de multe ori o primim fără să vrem, numai să fim în pace cu oamenii. Călugăria lui Dumnezeu e mult mai frumoasă.

Bolnavii din „Ebenezar” sunt într-o stare destul de grea. Unii sunt nervoși peste măsură, alții sunt nesimțitori. Unii dintre ei sunt prietenoși, alții brutali. Se mai lovesc din când în când. Unii râd, alții plâng. Dispoziția lor sufletească e determinată și de timp, posomorât sau senin. Prea puțin înțeleg din vorbele lor, dar mă silesc să le fiu prieten.

Bolnavul e un copil nevinovat. Am impresia că bolnavii sunt, de multe ori, mai sănătoși decât noi care ne pretindem sănătoși. Înțeleg, sunt cu judecata nevicleană și de multe ori dreți în judecată. Omul sănătos greșește cu voie și cu știință, pe când bolnavul fără voie și cu neștiință. Deoarece sufletul lor e nevinovat și poate curat și limpezit prin suferință. În trupul lor smerit de suferință, bolnavul ascunde un suflet pe care mulți nu-l înțelegem. E un suflet plin de taină. Bolnavul nu-și dezvoltă lăuntru sufletesc. [...] Noi însă cunoaștem ceva despre suflet, dar nu putem să știm ce lipsește în lăuntru omului și de aceea nu avem puterea de a-l ridica pe cel căzut. Lucrarea de înnoire a omului e o lucrare de sus. Totuși, omul, prin silința sa, se poate pregăti pentru darul lui Dumnezeu. Toată silința de însănătoșire a bolnavului la aceasta trebuie să tindă: cum să-l ajutăm pe bolnav pentru a-l scoate din starea sa de decădere sufletească și a-l face în stare să primească ajutorul lui Dumnezeu. Bolnavul nu este un desmoștenit al sorții, ci un chemat al împărăției lui Dumnezeu. Sub trupul lor smerit de suferință, se ascunde Hristos Cel Ce milă voiește, și nu jertfă. A petrece lângă patul unui bolnav însemnează a renunța la tine, a trece peste dorințele tale și a sluji dezinteresat aproapelui. Te cuprinde de multe ori dezgust pentru viață, dar iarăși te înseninezi și te întărești sufletește. Este dragostea pusă la încercare. Inima mea e pentru a ajuta pe cel suferind. N-am însă destulă putere să birui în mine dorința cea pătimasă și să mă dedic cu totul slujirii [...] Mi-a dat Dumnezeu puțină răbdare. Pot suferi ocară ce mi se face că n-aș lucra destul. În suflet am însă gânduri muștrătoare pentru frații diaconi. Uneori le fac observații. Bethelul, am zis că ar fi mai mult o lucrare de gospodărie, decât de îngrijire a bolnavilor. Într-adevăr am auzit prea puțin despre suflet și credință vorbindu-se aici. Bolnavul își aranjează viața între mâncare și somn. Mâncarea multă îngreunează trupul; iar somnul sufletul. Bieții de ei sunt într-o toropeală și mizerie de necrezut [...] Bolnavii epileptici au o poftă ne bună de mâncare. Sunt așa robiți de mâncare, încât se ceartă între ei, pentru o bucată de pâine sau pentru supă. Sunt așa de fioroși la bătaie încât stau să-l nimicească pe cel ce fură mâncarea altuia. N-am mai văzut așa bolnavi mândăcioși ca cei de aici. Cei vinovați primesc pedeapsa și sunt închiși la celulă. Doamne, iartă-mă că îmi vine să zic că oamenii aceștia nefericiți au sufletul lipit de pământ”.

Protos. Matei BILAUCĂ

In memoriam

† PR. VICTOR NEAMȚU (26.12.1957-29.07.2015)

În data de 29 iulie a.c., a trecut la cele veșnice Pr. Victor Neamțu, parohul „Bisericii de lemn” din Centrul Civic al Brașovului. Părintele se afla la spital în comă, după ce suferise în sâmbăta de dinainte două accidente vasculare-cerebrale.

A murit miercuri dimineață, la nici 58 de ani, după 33 de ani de slujire preoțească și mai bine de zece ani de profesorat la clasele de seminar teologic create în cadrul Liceului Pedagogic (Liceul „Andrei Mureșanu”) și constituite ulterior într-o instituție de sine stătătoare.

Părintele Victor Neamțu s-a născut la 26 decembrie 1957, în Comăna de Sus (jud. Brașov). A absolvit Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu în anul 1982 și curând după absolvire a fost hirotonit preot pe seama parohiei Purcăreni (lângă Târlungeni, jud. Brașov) pe care a păstorit-o în perioada 1982-1989. Din 1989 a fost transferat la Biserica „Sf. Nicolae” din Șcheii Brașovului unde a slujit până în 1994, când a fost numit preot paroh al Parohiei Blumăna III, dar în lipsa unui spațiu adecvat celebrării liturgice a slujit la Biserica „Sf. Gheorghe” (de pe Bulevardul 15 Noiembrie) împreună cu părintele Gheorghe Grindu până în anul 1997, când se mută cu slujirea la bisericuța de lemn cu hramul „Înălțarea Domnului” din Centrul Civic, unde va păstori până la moartea sa prematură.

Puternica personalitate a părintelui Victor s-a distins în raport cu două proiecte care i-au marcat viața și i-au evidențiat vocația de ctitor, și anume: catedrala din Centrul Civic și Seminarul Teologic din Brașov. Odată cu configurarea parohiei ortodoxe Blumăna III, Consiliul Local al Municipiului Brașov a aprobat ridicarea unei biserici monumentale, concesionând terenul aferent, iar părintele Victor, în calitate de paroh al acestei unități, a început demersurile de proiectare și de încadrare urbanistică a edificiului de cult în acea zonă. Intuind caracterul exponențial pe care trebuia să-l dovedească vitoroarea catedrală, părintele Victor – un vizionar pentru acele vremuri – a prevăzut pentru nivelele subterane ale construcției amenajarea de spații expoziționale (muzeu, galerii) care veneau să întregescă potențialul unui așezământ cultural mult mai complex pe care avea să se clădească marea biserică. Într-o primă fază s-a înălțat, pentru necesitățile enoriașilor, „Biserica de lemn” în anul 1997, unde urmau să fie strânse și fondurile pentru viitoarea ctitorie. Din nefericire, apariția unor probleme și dificultățile întâmpinate în colectarea de fonduri au dus la tergiversarea lucrărilor și, în cele din urmă, la revocarea proiectului de către același Consiliu Local în anul 2005.

Mai greu perceptibilă, dar poate mult mai însemnată a fost lucrarea sa de formare și de pregătire a tinerilor pentru misiunea pastorală prin înființarea seminarului teologic, pe care părintele Victor Neamțu l-a introdus în peisajul liceal brașovean ca secție teologică pe lângă Școala Normală „Andrei Mureșanu” Brașov în anul 1994, și care, începând cu anul școlar 1999-2000, a devenit unitate de învățământ de sine stătătoare sub titulatura „Seminarul Teologic Liceal Ortodox Dumitru Stăniloae”. Pentru cei peste 250 de elevi pe care i-a îndrumat în cadrul celor 10 generații care l-au cunoscut îndeosebi ca „Părintele Director”, Părintele Victor rămâne figura autoritară care străbătea voinicește coridoarele și apărea intempestiv în sălile de clasă. Severitatea afișată la curs se dilua în celebrarea liturgică și dispărea cu totul în momentul interpelărilor de după slujbă, când biserica se umplea de zâmbetele seminariștilor surprinși de remarcile lui. Însă caracterul său se dezvăluia pe deplin abia în postura de duhovnic când îi sfătuia părintește, plin de blândețe, pe cei ce aveau curajul să-l descopere și să se apropie de el. Aceste 10 generații și, indirect, și toate cele ce au studiat în cadrul Seminarului din Brașov îi datorează recunoștința pentru tot ce a făcut pentru ele. Chiar dacă uneori nu putea fi înțeleasă, purtarea părintelui Neamțu trăda întotdeauna dragostea tatălui pentru fii – preocupat de evoluția lor lăuntrică –, dar și durerea de a nu i se răspunde cu aceeași dragoste. Cu o lipsă de dragoste a fost întâmpinat și de câțiva elevi problemă, deveniți unelte oarbe în încercarea de discreditare a Părintelui Director. Nevoit să se retragă de la conducerea seminarului și de la catedră, părintele a găsit în sfârșit răgazul să își finalizeze teza de doctorat despre „Eshatologia primelor trei secole”, lucrare alcătuită sub îndrumarea Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, și susținută la 24 noiembrie 2009.

Ca recunoaștere a realizărilor sale incontestabile, părintele Victor Neamțu a fost distins cu Crucea Patriarhală de către Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist și cu Crucea Șaguniană în anul 2013 de către Înaltpreasfinția Sa Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului.

Conduc pe ultimul drum de zeci de preoți, de foști colegi de catedră și numeroși foști elevi, avându-i în frunte pe Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, PS Ilarion Făgărășanul, și pe părintele Gheorghe Dănuț Benga, protopopul de Brașov, părintele Victor Neamțu a fost depus spre odihnă veșnică în cimitirul Bisericii „Sfânta Treime” din Șcheii Brașov, pe care le dovedea directorul nostru la fiecare slujbă.

Rămâne ca generațiile călăuzite de părintele Victor să își arate și ele prețuirea promovând pe mai departe destoinicia în slujirea semenilor, dragostea de rugăciune și prezența pastorală, pe care le dovedea directorul nostru la fiecare slujbă.

De aceea cred că cei ce l-au cunoscut mai îndeaproape pe părintele Victor au convingerea că, deși au pierdut un mare păstor de suflete și un slujitor de vocație, brașovenii au câștigat un fierbinte rugător în ceruri.

Cu recunoștință

Dr. Dragoș BOICU

Părintele icon. stavr. Dr. Victor Neamțu

Miercuri, 29 iulie, a plecat la Domnul părintele dr. Victor Neamțu, un vrednic slujitor al Său din cetatea de la poalele Tâmpelui, mult prea devreme, la vârsta de 57 de ani, după 33 de ani de slujire și zece ani de profesorat la Seminarul Teologic înființat în cadrul Liceului „Andrei Mureșanu”. Vineri, 31 iulie, după oficierea Sfintei Liturghii de către PS Ilarion Făgărășanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, s-a săvârșit slujba de prohodire. Zeci de preoți (aproape o sută), unii foști colegi de facultate veniți din toată țara, alții foști elevi, preoți brașoveni, avându-i în frunte pe PS Ilarion Făgărășanul și pe părintele Dănuț-Gheorghe Benga, protopopul Brașovului, Junii brașoveni, care au stat lângă sicriul părintelui pe toată perioada slujbei, și sute de credincioși au înălțat rugăciuni către Dumnezeu pentru sufletul părintelui dr. Victor Neamțu. La sfârșitul slujbei, părintele Dănuț-Gheorghe Benga a citit mesajul de condoleanțe al ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului. A fost elogiată activitatea părintelui profesor dr. Victor Neamțu, mai întâi de PS. Ilarion Făgărășanul care a evidențiat rolul preotului și jertfa acestuia. Apoi părintele Călin Comșa de la Parohia Ghimbav a vorbit din partea primei promoții de seminariști. Domnul profesor Nicolae Cioc, directorul Liceului „Andrei Mureșanu”, a subliniat prietenia ce i-a legat aproape un sfert de veac și cât de mult părintele Victor Neamțu ținea la rânduială, spunând mereu: „să se facă după rânduială”. Părintele Dr. Cristian-Ștefan Muntean, profesor coordonator al Seminarului Teologic „Pr. Dumitru Stăniloae” din Brașov, a subliniat rolul pe care l-a avut părintele profesor dr. Victor Neamțu la înființarea acestui seminar brașovean, afirmând că: „din păcate, oamenii sunt prețuiți numai după ce nu mai sunt printre noi”.

Părintele Ciprian Ioan Robu, slujitor la același altar cu părintele dr. Victor Neamțu, a prezentat viața și activitatea acestuia, menționând că părintele era originar din Țara Făgărășului (Comăna de Sus), absolvent al Institutului Teologic din Sibiu în 1982, și Doctor în teologie din 2009. În perioada 1982-1989 a fost preot paroh la Purcăreni. A venit la Brașov și a slujit până în 1994 la biserica „Sf. Nicolae” din Șcheii Brașov. Din motive pastoral-misionare, în 1994 a fost transferat la Parohia Blumăna III, cu slujirea la Biserica „Sf. Gheorghe”, de pe Bulevardul 15 Noiembrie. În 1997, bisericuța de lemn din Centrul Civic a fost gata și și-a continuat aici slujirea. Își dorea ca în Centrul Civic, lângă bisericuța de lemn, să fie ridicată o catedrală.

Pr. prof. dr. Victor Neamțu a avut o contribuție esențială la înființarea Seminarului Teologic „Pr. Dumitru Stăniloae” Brașov, pe care l-a condus din 1999 până în 2005, predând ca profesor din 1996. Pentru meritele sale, părintele Victor Neamțu a fost distins cu Crucea Patriarhală de către Preafericitul Teoctist și cu Crucea Șaguniană în 26 decembrie 2013, de către ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, chiar în ziua lui de naștere. La invitația părintelui dr. Victor Neamțu, IPS Dr. Laurențiu Streza a slujit de 10 ori la această biserică din dorința de a-l susține și sprijini la ridicarea catedralei. Din păcate a plecat la cele veșnice fără să-și împlinească acest vis.

Părintele a lăsat în urmă o soție, profesoară de matematică, Letiția Neamțu, directorul Școlii Gimnaziale nr. 6 „Iacob Mureșanu”, doi copii, Victor și Maria, și pe micuța Antonia-Maria, nepoțica adorată, de numai un anșor, împlinit chiar sâmbătă, când părintele s-a îmbolnăvit.

Cu toții l-au condus înlăcrimați, și cerul l-a plâns, pe părintele dr. Victor Neamțu pe ultimul său drum pământesc, de la biserica de lemn, unde a slujit 18 ani, până la mormântul din cimitirul Bisericii „Sfânta Treime” de Pe Tocile, Șcheii Brașov.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Participant

E jale la poalele Tâmpelui

Plângi, Brașovule, plângi,
Căci cel tăcut te-a vegheat.
Acum a plecat dintre noi,
La Domnul lui, sus, s-a'nălțat.

Plângi, Brașovule surd,
Și nu-i tulbura somnul.
De astăzi, părintele tău,
Va sta la masă cu Domnul.

E jale la poalele Tâmpelui,
E jale... și-s tot mai stingher,
Căci cel ce slujea cu credință,
Acum se ridică la cer.

Cuvinte sunt tot mai puține,
Dar multe-ar mai fi de spus...
Plângi, Brașovule, plângi...
Părintele Victor s-a dus!

† Pr. Ic. Stavrofor Aurel Suci, Parohia Tractorul III, Brașov

„Altarul ca să fie / Și pietrele să fie / Cer inima și viața / Clădite-n temelie.”

S-a născut la 9 decembrie 1951, în familia vrednicilor ortodocși Aurel și Ana Suci, în Bran-Poartă.

Încă de mic i-au fost îndreptați pașii către Sf. Biserică, căci părinții s-au cunoscut și s-au căsătorit, trăind apoi în evlavia Frăției Ortodoxe „Oastea Domnului”.

A fost cel mai mare din cei patru frați ai familiei. Școala Generală a făcut-o în Bran, apoi a absolvit Liceul Teoretic din Predeal, având colegi de vrednică pomenire. În tot acest timp, calea credinței îi era familiară ca și respirația. Vacanțele și le-a petrecut mai toate la Mănăstirea Rătești-Buzău, unde l-a avut ca duhovnic și îndrumător, tot timpul cât a trăit, pe Protosinghelul Dosoftei Mocănașu. Cu toate acestea, chemarea vie spre preoție a venit pe neașteptate, în clasa a XII-a, cu puțin înainte de Bacalaureat. Inițial, a dorit să devină medic veterinar, dar un cuvânt duhovnicesc și o luminare tainică, în urma vizitelor la mănăstire, l-au făcut să-și dorească preoția și, într-un timp așa scurt, să se pregătească și să reușească la admiterea la Facultatea de Teologie din Sibiu, promoția 1970-1974. Anii de studiu au fost încărcăți de frumoase amintiri, cum azi cu greu mai poți aduna în visteria experiențelor binecuvântate. A avut colegi remarcabili, pe care apoi Dumnezeu i-a iconomisit, în vremuri grele, să păstareasca turma Lui. Își ia rămas bun de la ei toți și mai ales de la P.F. Patriarh Daniel și I.P.S. Serafim, colegii lui de an.

Tot atunci a cunoscut-o pe Torje Ileana, cea care avea să-i fie preoteasă și mama celor trei băieți pe care i-a avut: Sebastian, Ciprian și Daniel, ultimul copil plecat la Domnul acum șapte ani.

Preoția o începe în 1974, în comuna Araci, jud. Covasna, o veche vatră ortodoxă, cu străluciți slujitori. Repară casa parohială, impunătoare și frumoasă, iar în urma cutremurului din 1977, amenajează o capelă și adună materiale pentru reparația frumoasei biserici, grav avariata de cutremur. Este însă numit preot în Sf. Gheorghe, la vechea

ctitorie a lui Andrei Șaguna și secretar al Protopopiatului, poziție din care este responsabil și cu lucrările de zidire și pictură ale catedralei din central orașului. În paralel, în condiții grele, renovează capital casa parohială, distrusă de un incendiu și nelocuită din anii '40. Apoi, cu neobosită osteneală, începe renovarea bisericii parohiale și construirea gospodăriei anexe a casei parohiale, ajungând după sfințirea catedralei din oraș, protopop al județului Covasna. Chiar dacă a reușit pregătirea bisericii pentru pictură și arvunirea lucrării înainte de a se muta în Brașov, în 1990, satisfacția misiunii sale preoțesti nu a stat atât în lucrările edilitate, cât în munca cu oamenii, iar ca protopop, în aceea cu preoții. I-a iubit și i-a apărut mereu, în condiții politice dificile și în contextul unei zone și mai dificile. Și preoții l-au iubit și respectat ca pe un frate și tată. Ca protopop s-a implicat și în susținerea mărețului proiect de rectitorie a Mănăstirii Sâmbăta, pe care l-a inițiat și formalizat vrednicul de pomenire Dr. Mitropolit Antonie Plămădeală.

Apoi, tulburându-se apele în țară și mai ales în zonă, după Revoluția din 1989, amenințat și umilit de unii, a căror limbă maternă nu era aceeași cu a lui, vine în Brașov, în nou-înființata Parohie Tractorul III, unde se angajează, alături de credincioși, la zidirea Bisericii „Sf. Dimitrie” și „Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou”. Slujește, la început, cu nașul lui de cununie, Pr. Viorel Chitu și cu Pr. Dumitru Darjan, la Biserica „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, apoi, ca trupul Bisericii primare, în catacombe, într-o capela amenajată la parterul unui bloc, vreme de 13 ani. Construcția bisericii înainta greu și stagna mult, însă el nu și-a pierdut nădejdea, spunând mereu: „Dumnezeu și Sf. Dimitrie fac Biserica”. Apoi, providențial, apare omul care l-a ajutat enorm și cu care împreună-ctitor este, Lucian Voinescu: „De n-ar zidi Dumnezeu casa, în zadar s-ar osteni cel ce o zidește” – adevărat cuvânt al Scripturii, căci, în doi ani și jumătate se ridică această smerită mare biserică, bucurându-le sufletele tuturor, dar mai ales lui și celor care, smeriți și nenumiți, i-au fost aproape și au trudit împreună.

A avut bucuria să slujească cu fiul său mai mare, apoi să-l vadă și pe cel mijlociu preot și tristețea să-l îngroape pe cel mic. Împreună cu preoteasa Ileana s-au bucurat până în ultimele clipe, mai ales de nepoți, șapte la număr, ca și Sfintele și mărețele Taine ale lui Dumnezeu: Emanuel, Nectarie, Siluan, Alexie, Matei, Anastasia și Teodor.

Truda în ogorul Domnului nu a lăsat-o până în ultima clipă, când, alături de pr. Răzvan, au început pictura bisericii și au reamenajat-o și, prin arhierasca binecuvântare a Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza, au resfințit demisolul.

Dumnezeu să-l ierte!

Pr. Sebastian SUCIU

DUMNEZEU ȘI PROBLEMA RĂULUI (V)

Un Kierkegaard, un Schopenhauer, un Nietzsche sau un Cioran, de pildă, au făcut pariul absolut al individualității care se va concretiza în solitudine metafizică.

Pentru Hegel, problema teodiceei nu poate fi rezolvată decât în momentul în care istoria este văzută în necesitatea ei universală, și nu în momentele ei accidentale, accidentul neavând pentru Hegel consistență ontologică și valoare teologică. Mersul istoriei universale trădează un determinism providențial, istoria fiind autodesfășurarea rațiunii universale. [Vezi V. Chira, *Leții de filosofie*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2012, p. 137]

După Schopenhauer, tot ce există în această lume (lucruri și ființe) este produsul voinței oarbe de a exista. Inclusiv corpul uman nu este decât „voință obiectivată”. Raportul dintre voință și intelect este similar cu cel dintre stăpân și sclav. Agitația pe care o provoacă voința de a trăi dă naștere egoismului care conduce la conflicte sociale și politice. Dacă pentru Leibniz, lumea aceasta este „cea mai bună dintre toate lumile posibile”, pentru Schopenhauer, lumea e „cea mai rea dintre toate lumile posibile”. Negăsind nicio finalitate voinței, Schopenhauer conchide că lumea nu are niciun sens. A voi înseamnă lăcomie, umilință, iluzie și suferință. Aceasta constituie, în definitiv, esența ultimă a lumii.

În opera sa capitală, *Lumea ca voință și reprezentare*, Schopenhauer oferă unele remedii împotriva condiției umane, supusă în totalitate acțiunii răului fizic și metafizic: negarea și nimicirea în noi a voinței de a trăi. Numai un astfel de exercițiu ascetic ne poate ajuta să ne eliberăm de infernul existenței fenomenale.

Pentru Heidegger, răul este un dat ce nu poate fi evitat de vreme ce ființa este „aruncată” în viață și în moarte.

În filosofia existențialistă atee, reprezentată de Sartre și Camus, răul este o expresie a absurdului ființei, în timp ce pentru existențialismul creștin (K. Barth, Berdiaev, Paul Tillich), este un obstacol care poate fi transgresat cu ajutorul credinței.

8. TEODICEEA PROCESUALĂ (THE PROCESS THEODICY)

Teologia procesuală a pornit de la un grup de teologi a căror concepție metafizică se revendică de la filosofia lui A.N. Whitehead (1861-1947).

Acești teologi [Vezi David Griffin, *God, Power and Evil: A Process theodicy*, The Westminster press, Philadelphia, 1976; Barry L. Whitney, *Evil and the Process God*, Mellen press, New York, 1985] afirmă că puterea lui Dumnezeu este limitată de legile universului și, în consecință, nu poate împiedica acțiunea răului în lume. Actualul univers nu este opera lui Dumnezeu, ci este un proces necreat care include și divinitatea. Răul din lume este o realitate inerentă procesului istoric. Fără rău n-ar fi fost posibil binele care, susțin teologii procesuali, depășește calitativ și cantitativ răul. Dumnezeu este, în ultimă instanță, prietenul nostru de suferință pe care suntem invitați să-l sprijinim în lupta împotriva răului. David Griffin, unul dintre reprezentanții de frunte ai teologiei procesuale, nu negă o posibilă justiție divină după moarte, însă nici nu mizează total pe o astfel de speranță, pariind dimpotrivă pe o compensare a binelui în această viață. Cantitatea de bine din univers ar domina răul chiar și în cazul unor catastrofe naturale sau dezastre nucleare: „indiferent cât de rău se va dovedi de fapt vii-

torul, nu va anula caracterul meritoriu al binelui omenesc de care oamenii au avut parte în ultimele milenii” [David Griffin, *op. cit.*, p. 313, apud John H. Hick, *op. cit.*, p. 102].

9. TEODICEEA CA DISCURS QUIDISTIC

Problema existenței răului în lume, ontologia divinului, problema providenței, raportul dintre providență și libertate sunt, în definitiv, taine, mistere insondabile și irezolvabile la nivel rațional. Ceea ce poate face ființa umană este să pună întrebări. Există un nivel gnoseologic unde întrebarea face sens, hrănește spiritual, mântuie, pentru că orice interogație ultimă, onestă, este un preludiu rațional al rugăciunii sincere.

Ontologia infinitului și raportul Ființei supreme cu problema răului ridică o serie de întrebări care nu pot fi eludate de o conștiință cu o minimă sensibilitate metafizică:

– un Dumnezeu infinit nu putea crea decât o ființă infinită. Finitudinea neagă infinitul. Cum a fost posibilă căderea cuplului primordial și, în definitiv, lumea, în condițiile infinității divine, știind că infinitul nu are limite, că nu poate sta în proximitatea finitului? Cum e posibil, în definitiv, Dumnezeu și lumea? Unde suntem noi, în el sau în exterioritatea lui?

– revelația supranaturală a avut întotdeauna un caracter individual, privat. Acest lucru dă naștere la cel puțin trei întrebări:

- De ce sursa ontologică nu se revelează la nivel colectiv, macrosocial;
- De ce face discriminare din moment ce oamenii au fost creați cu toții egali.

(continuare în numărul următor).

Lector Dr. Vasile CHIRA

• AGENDA PASTORALĂ •

P.S. ILARION FĂGĂRĂȘANUL, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, Preasfinția Sa a săvârșit următoarele:

11 iunie – A acordat un interviu Televiziunii „TV Făgăraș”.

14 iunie – A săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Duminica Tuturor Sfinților” – Șinca Nouă (Brașov), stareț fiind Protos. Matei Bilăucă

21 iunie – Preasfințitul Părinte Ilarion Făgărașanul a săvârșit Sfânta Liturghie în Paraclisul „Sfinții Martiri Brâncoveni” al Mănăstirii ”Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, unde a ținut și un cuvânt de învățătură.

24 iunie – A săvârșit Sfânta Liturghie cu ocazia hramului Schitului „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” – Poiana Brașov, stareț fiind Arhim. Hristofor Bucur. Tot în cadrul Sfintei Liturghii Monahul Nicolae a fost hirotonit diacon pe seama Schitului din Poiana Brașov.

28 iunie – Preasfințitul Ilarion s-a aflat în mijlocul obștii monahale de la Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” – Cârțișoara (Sibiu), unde a săvârșit Sfânta Liturghie și a adresat un cuvânt de învățătură.

29 iunie – Săvârșește Sfânta Liturghie cu ocazia hramului Bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” –

Dintre Brazi (Sibiu). La final adresează un cuvânt de învățătură, tâlcuind Evanghelia Duminicii.

Medalioane de ardeleni deveniți ierarhi în spațiul extracarpatic:

SEBASTIAN RUSAN, Mitropolitul Moldovei și Sucevei (1950-1956)

Din Autobiografia sa, aflăm că vrednicul de pomenire Sebastian Mitropolitul s-a născut la 22 septembrie 1884 în comuna Secășel, județul Târnava Mică, din părinți țărani și că a făcut atât clasele primare, cât și liceul la Blaj, după care a urmat Academia Teologică din Sibiu. La 1 decembrie 1907 a fost instalat preot în parohia Crăciunești, lângă Băița, din județul Hunedoara, iar din 6 octombrie 1912 a ajuns în puternica Parohie Vulcan din Valea Jiului, ca paroh al muncitorilor de acolo, unde a desfășurat o rodnică activitate, ținând cont de faptul că Vulcanul era o parohie din cele mai mari din Ardeal, dar absolut dezorganizată, fără biserică și fără casă parohială, iar muncitorii erau foarte neglijați sub raport cultural [Autobiografia Protopopului Sebastian din Satu-Mare, actual Locotenent de Episcop al Maramureșului în Sighet la 22 Septembrie 1947, în „Arhivele Naționale Istorice Centrale” (ANIC), Fond Ministerul Afacerilor Interne. Direcția Administrației de Stat (MAI/DAS), dos. 57/1947, f. 48]. Reținut de autoritățile maghiare la începutul Primului Război Mondial, trimis apoi ca preot militar pe fronturile din Bucovina și Italia, Sebastian Rusan s-a reîntors să slujească în Transilvania natală, iar când horthystii au ocupat Ardealul de Nord, s-a refugiat de la Odorhei în Țara Făgărașului, ca, după 1944, să se întoarcă la parohia sa din Secuime. „În 1935 am pus piatra fundamentală la o măreață Catedrală, care, în 1938, a fost binecuvântată și predată destinațiunii. Am partea mea de merit la zidirea celor 9 Biserici de pe raza județului Odorhei” [Idem].

Rămas văduv, Sebastian Rusan ajunge, rând pe rând, protopop de Satu Mare (iulie 1945), locțiitor de episcop al Maramureșului (octombrie 1946), episcop de Sighet-Maramureș (noiembrie-decembrie 1947) – concomitent, dar pentru scurtă vreme, locotenent de episcop la Râmnicu Vâlcea (1948–1949) –, apoi, în septembrie 1948, devine Arhiepiscop al Sucevei și Maramureșului, prin desființarea Episcopiei Maramureșului și unificarea acesteia cu Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților (cum se numea, din mai 1947, fosta/desființata Mitropolie a Bucovinei, cu reședința eparhială la Suceava). Mai târziu, la 25 martie 1950 a fost întronizat Arhiepiscop de Iași și Mitropolit al Moldovei, în urma hotărârii Adunării Naționale Bisericești din 26 februarie 1950 de a-l alege pe Sebastian Rusan

în demnitățile înalte pomenite aici, în situația în care, tot atunci, s-a decis desființarea Arhiepiscopiei Sucevei și Maramureșului și contopirea ei cu Arhiepiscopia Iașilor

[Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, pp. 442 și 548].

Ca întîistătător al Iașilor, vrednicul de pomenire s-a străduit să îmbunătățească activitatea seminariilor monahale de la Neamț, Agapia și Văratice, precum și a școlilor monahale, la care s-a adăugat strădania acomodării vieții monahale la realitățile vremii, organizând ateliere mănăstirești.

Mulți îl vedeau ca pe omul lui Petru Groza, ca pe omul puterii comuniste. Însă prin păstoria sa a arătat că nu abdicase de la jurământul depus la intrarea în preoție,

după cum îi încuraja pe preoți în 1955: „E un nemernic acela care spune că preotul nu-i în slujba poporului. Să fiți în slujba Bisericii. Să fiți vrednici chiar în mijlocul ateilor. Eu nu am ajuns mitropolit prin mașinațiuni diabolice, ci datorită celor 48 de ani de misiune bisericăscă, căci totdeauna am avut la căpătâi Sfânta Scriptură” [Nicolae Petcu, *La pomenirea mitropolitului Sebastian Rusan al Moldovei*, în „Ziarul Lumina”, joi, 15 septembrie 2001, ediție electronică (<http://ziarullumina.ro/memoria-bisericii/la-pomenirea-mitropolitului-sebastian-rusan-al-moldovei> accesat 12. 05. 2015)]. O altă dovadă a atașamentului acestuia pentru valorile creștine și respingerea pseudovalorilor comuniste o constituie nota informativă a prozatorului și ziaristului de Agerpres și Scânteia, Em. V. Gălan – autor de romane inspirate din transformarea socialistă a agriculturii, elevii din anii '60-'70 învățând despre el la Limba și literatura română – care îl taxează pe Mitropolitul Sebastian Rusan ca fiind un element dușmănos și periculos. Iată fragmente din nota informativă: „În ziua de 20 decembrie 1950 am călătorit în automotorul București-Iași cu Sebastian Rusan, mitropolitul Moldovei, fost delegat la Congresul de la Varșovia [...] În concluzie, cred că ori de câte ori va merge în străinătate, cu orice delegație, va comunica dușmanilor cu care va putea intra în legătură cu tot felul de bazaconii dușmănoase ticluite. Cred că și în legăturile cu preoții lui și credincioșii lui face agitație dușmănoasă” [Lucian Gheorghiu, Em. V. Gălan, *O turnătorie perfectă*, în „Cotidianul”, luni, 27 decembrie 2010, ediție electronică (<http://www.cotidianul.ro/em-v-galan-o-turnatorie-perfecta-133220/> accesat 12. 05. 2015)].

La 15 septembrie 1956 se stingea din viață Sebastian Rusan, mitropolitul Moldovei și Sucevei, în vârstă de 72 de ani, cel care a proclamat canonizarea în toată Biserica Ortodoxă Română a cultului Sf. Cuvioase Parascheva cea mult folosită și ocrotitoare a Moldovei [Maria Dobrescu, *In memoriam Sebastian Rusan, mitropolitul Moldovei și Sucevei*, în „Ziarul Lumina”, miercuri, 14 septembrie 2011, ediție electronică (<http://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/memoria-sebastian-rusan-mitropolitul-moldovei-si-al-sucevei> accesat 12.05.2015)].

Dr. Constantin ITTU,
cercetător științific Muzeul Național Brukenthal

• TELEGRAFUL EVENIMENT •

ANUL MARILOR PERSONALITĂȚI DIN EPARHII marcat la Sibiu printr-o apariție editorială de marcă

Anul 2015 a fost declarat de către Sfântul Sinod ca anul marilor personalități din eparhiile Patriarhiei Române. Am încercat și la nivelul Arhiepiscopiei Sibiului să ne aducem aminte de înaintașii noștri și să le urmăm exemplele vieții lor. Dacă în societatea de astăzi spunem că există o lipsă de modele pe care tinerele generații le pot urma, Părintele Academician Mircea Păcurariu s-a ostenit să ne ofere în cadrul anului omagial 2015 o lucrare în care

ne prezintă aproximativ 150 de modele demne de urmat din trecutul Bisericii noastre transilvănene.

Sunt prezentate în acest volum mai ales personalități ale vieții culturale și bisericești ale Sibiului, începând cu Filip Moldoveanu, primul tipograf de neam român (pe care îl vom cinsti cum se cuvine anul viitor), continuând cu episcopii din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cu mitropoliții de mai târziu, în frunte cu Sfântul Andrei Șaguna și cu Nicolae Bălan, până la Antonie Plămădeală. De asemenea, sunt incluși aici aproape toți profesorii școlii teologice sibiene, devenită, succesiv, Institutul Teologic-Pedagogic, Academie, iar azi Facultate, mulți dintre ei viitori universitari la Cluj și membri ai Academiei Române. N-au fost trecuți cu vederea nici cărturari sibiieni mai modești, fie profesori de Religie, fie preoți de la țară, fie „laici” în slujba Bisericii, sau unii

ierarhi ardeleni care au ajuns dincolo de Carpați și profesori la școli teologice de acolo. A încheiat volumul cu prezentarea biobibliografică a profesorilor din glorioasa „pleiadă” din a doua jumătate a secolului al XX-lea și cu câțiva slujitori ai Bisericii care au suferit în închisorile comuniste.

După cum mărturisește și autorul însuși, *peste tot, a încercat să pună în fața tinerilor de azi – teologi și nu numai – modele vrednice de urmat în munca lor: preoți cu dragoste de Biserică și de neam, militanți pentru drepturile naționale și sociale ale românilor transilvăneni, oameni de cultură înfrățiți cu pământul strămoșesc.*

Menționăm faptul că lucrarea de față a fost bine recepțată și de autoritățile noastre județene care au sprijinit în mod concret apariția acestui volum. Acest lucru s-a datorat și faptului că în urmă cu doi ani de zile, Consiliul Județean Sibiu a instituit, prin hotărârea consilierilor județeni, titlul de *Cetățean de onoare al județului Sibiu*. Într-adevăr, pe parcursul timpului, județul Sibiu a dat țării numeroase personalități care au activat și au excelat în mai multe domenii, personalități care au făcut cinste și au promovat județul pe plan național și internațional. Având în vedere meritele deosebite ale acestor personalități în dezvoltarea și promovarea în multiple planuri a județului Sibiu, se impune cu necesitate ca acestea să fie apreciate la adevărata lor valoare, prin recunoașterea meritelor, cinstirea și onorarea lor.

Între primele personalități care au fost onorate cu acest titlu s-a numărat și Academicianul Mircea Păcurariu, care a activat peste 50 de ani în învățământul teologic sibiian, numele său fiind legat direct de acest județ.

Ca urmare a conferirii acestui titlu, Părintele Academician Mircea Păcurariu s-a gândit să pună între paginile unei cărți prezentarea într-un stil inconfundabil a celor mai de seamă personalități ale județului Sibiu care au ilustrat diversele domenii ale vieții sibiene, oameni de cultură înfrățiți cu pământul strămoșesc. În total sunt prezentate viețile și activitatea a 138 de personalități ale județului Sibiu, prezentările dovedindu-se a fi adevărate *Laudatio* în sprijinul recomandării ca aceștia să fie cetățeni de onoare *ex officio*.

Ne bucurăm că dascălul nostru de suflet din cetatea Sfântului Ierarh Andrei Șaguna ne onorează la editura noastră mitropolitană cu asemenea lucrări, autorul dovedindu-se prin acestea un adevărat exemplu demn de urmat pentru tinerele generații de preoți și tineri teologi cercetători.

Mitropolitul Laurențiu

SLUJIRE ARHIEREASCĂ la Catedrala mitropolitană

Credincioșii din Sibiu au participat în număr mare la Sfânta Liturghie oficiată la Catedrala mitropolitană de Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și

Mitropolitul Ardealului, Preasfințitul Ilarion Făgărășanu, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi din care au făcut parte slujitorii Catedralei mitropolitane și cadre didactice de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din Sibiu. Răspunsurile liturgice au fost date de corala „Timotei Popovici” a Catedralei mitropolitane, iar mulți credincioși au primit împărțășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos în cadrul Sfintei Liturghii arhieresti.

Cuvântul de învățătură de la Sfânta Liturghie a fost rostit de pr. conf. univ. dr. Constantin Necula, care a transmis credincioșilor învățăturile Evangheliei citite în Duminica a 7-a după Rusalii, a vindecării orbilor și a unui mut de la Capernaum. Credința acestor oameni în Mântuitorul Hristos, a subliniat părintele profesor, a devenit temeiul existenței lor duhovnicești, iar noi toți suntem chemați să depășim orice teamă și orice obstacol din viața noastră prin nădejdea în Domnul.

La finalul Sfintei Liturghii, IPS Mitropolit Laurențiu l-a prezentat credincioșilor sibiieni pe noul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, fiind prima liturghie oficiată de cei doi ierarhi în Catedrala mitropolitană din Sibiu. Noul Episcop-vicar, a subliniat IPS Mitropolit Laurențiu, are misiunea de sprijini lucrarea pastorală și duhovnicească, precum și cea administrativă din Arhiepiscopia Sibiului.

Mai apoi, Părintele Episcop Ilarion s-a adresat credincioșilor prezenți, pe care i-a asigurat de tot sprijinul în urcușul lor duhovnicesc spre Hristos Domnul și i-a mulțumit IPS Mitropolit Laurențiu pentru încrederea acordată în această chemare de slujire arhierescă.

Ștefan MĂRCULEȚ

REDACTOR-ȘEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Editor:** Pr. Dr. Savu Popa – *Consilier cultural*. **Secretar de redacție:** Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție on-line:** Dragoș Boicu.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2015 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu